

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. วรรณกรรมและงานวิจัยเกี่ยวกับอาชีพคนพิการ

1.1 แนวคิดการฝึกอาชีพของคนพิการ

การพัฒนาคนในสังคมยุคปัจจุบัน ความแตกต่างที่เห็นได้ชัดคือการทำมาหากินตามวิถีของสังคมสมัยใหม่ที่มองว่าเงินเป็นปัจจัยหลักในการยังชีพ ดังนั้นแล้วจึงให้คำว่า “อาชีพ” ได้เริ่มเป็นคำที่สร้างให้คนในสังคมมองว่าอาชีพ คือ สิ่งที่สามารถสร้างรายได้ ซึ่งรายได้จะเป็นตัวชี้วัดความอยู่ดีกินดีของประชาชนจากความคิดนี้ การมีความรู้ ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ จึงถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่คนในสังคมมองว่า เป็นทักษะชีวิตที่จะสามารถทำให้เขาเหล่านั้นพ้นจากภาวะความยากจนลงได้

จากการที่สังคมไทยเป็นสังคมหนึ่งที่ยังประสบกับปัญหาที่มาจากคนพิการอีกจำนวนมาก ต้องตกเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการเอารัดเอาเปรียบ เนื่องด้วยการที่กลุ่มคนพิการเหล่านี้ไม่ได้รับการศึกษา ซึ่งก็ยิ่งผลมาสู่การไม่มีงานทำและขาดความรู้ที่จะเอาตัวรอดในสังคม จากเหตุผลที่กล่าวมานี้เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความสะท้อนมุมมองที่หลากหลายต่อปัญหาดังกล่าวมากขึ้น และจากสิ่งที่เกิดขึ้นมากมายทำให้รัฐบาลในฐานะเป็นสถาบันหนึ่งที่ต้องดูแลให้บริการสวัสดิการแก่ประชาชน จึงได้เริ่มที่จะเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาอาชีพให้แก่คนพิการที่เป็นกลุ่มเสี่ยงมากขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวได้มีอาชีพมีงานทำและสามารถที่จะช่วยลดภาวะปัญหาและลดอัตราการถูกปล่อยวางไปค้าประเวณีได้ ซึ่งก็ได้มีพันธกิจที่สำคัญของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการในการที่จะป้องกัน แก้ไข พิทักษ์ คุ้มครอง และพัฒนาศักยภาพกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการฝึกอาชีพ มักจัดดำเนินการฝึกอาชีพในรูปแบบต่างๆ หลายแบบคือ (กรมแรงงาน, 2511 อ้างถึงใน อริศรา ธนุสิงห์, 2539, น.2)

1. การฝึกอาชีพในรูปโรงเรียนอาชีวศึกษา (Vocational School)
2. การฝึกอาชีพในสถาบันฝึกอาชีพ (Institutional Training)
3. การฝึกช่างลูกมือ (Apprenticeship Training)
4. การฝึกอาชีพสถาบันฝึกอาชีพหลักสูตรเร่งรัด (Accelerated Training)

นอกจากนี้แล้วยังได้มีการจำแนกประเภทของศูนย์ฝึกอาชีพออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ดังนี้

1. ศูนย์ฝึกอาชีพทั่วไป (central vocational Training) ฝึกอาชีพแก่เยาวชนและคนงานในหลักสูตรระยะสั้น
2. ศูนย์ฝึกอาชีพเฉพาะอย่าง (Comprehensive Vocational Training Center) ฝึกอาชีพให้แก่เยาวชนในหลักสูตรระยะยาว 2-3 ปี
3. ศูนย์ฝึกอาชีพแก่คนพิการ (Vocational Training Center for physically handicapped)

4. สถาบันฝึกอาชีพ (Institution of Vocational Training) สำหรับฝึกครูฝึกอาชีพของการให้การฝึกอบรมด้านอาชีพที่ผู้เข้าฝึกอบรมนั้นสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้ไปเป็นประกอบอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับตัวเองได้ภายในท้องถิ่นของตนเอง โดยไม่ต้องย้ายถิ่นฐานเข้าไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมในเมืองใหญ่ ซึ่งก็ถือเป็นการลดอัตราแรงงานอพยพและปัญหาอื่นๆ อีกมากมาย ดังนั้นแล้ว ก็ถือได้ว่าการจัดตั้งศูนย์หรือสถาบันในการฝึกอาชีพจะสามารถช่วยแก้ไขปัญหของสังคมได้เป็นอย่างดี และในการจัดโครงการฝึกอบรมในแต่ละพื้นที่ก็ได้มีขั้นตอนในการดำเนินงานที่สำคัญในการวางแผนงานการฝึกอาชีพ

จากแนวคิดการฝึกอาชีวดังกล่าว สรุปได้ว่าการฝึกอาชีพมักจัดดำเนินการฝึกอาชีพในรูปแบบต่างๆ หลายแบบคือ การฝึกอาชีพในโรงเรียนอาชีวศึกษา การฝึกอาชีพในสถาบันฝึกอาชีพ การฝึกช่างลูกมือ การฝึกอาชีพสถาบันฝึกอาชีพหลักสูตรเร่งรัด แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับ ความรู้ ความสามารถ ข้อจำกัดและประสบการณ์ในการทำงานสามารถเป็นแนวทางในการฝึกอาชีพและเลือกอาชีพให้ตนเองได้อย่างเหมาะสม

1.2 พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550

รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 ขึ้นเพื่อส่งเสริมให้คนพิการได้รับสิทธิและโอกาสในการฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางด้านการแพทย์ ทางการศึกษา ทางสังคม และการฝึกอาชีพที่จะนำไปสู่การจ้างงาน หรือการมีงานทำที่จะนำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้ ตลอดจนแก้ไขปัญหอุปสรรคต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้กับคนพิการ รวมทั้งการให้สังคมได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเกื้อกูล และการให้โอกาสแก่คนพิการที่จะพัฒนาความสามารถเพื่อใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีคุณภาพต่อไป

การกำหนดอัตราส่วนของลูกจ้าง ซึ่งเป็นคนพิการที่สามารถทำงานได้ที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการของเอกชนจะต้องรับเข้าทำงาน ตามอัตราส่วนของลูกจ้างทั่วไปตั้งแต่สองร้อยคนขึ้นไปในทุกตำแหน่ง จะต้องรับคนพิการเข้าทำงานหนึ่งคน เศษทุกสองร้อยคนถ้าเกินหนึ่งร้อยคนถ้าเกินหนึ่งร้อยคน จะต้องรับคนพิการเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน ทั้งนี้เว้นแต่สถานประกอบการนั้นไม่ตำแหน่งงานที่มีลักษณะของงานที่คนพิการสามารถทำได้ตามที่กรมประชาสงเคราะห์กำหนดลักษณะงานที่คนพิการสามารถทำได้

แต่หากไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงานในปีนั้น ให้ส่งเงินเข้ากองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแทนการจ้างงานเป็นรายปี ปีละครึ่งหนึ่งของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ที่ใช้บังคับในท้องที่ที่สถานประกอบการตั้งอยู่ คูณด้วยสามร้อยหกสิบห้า และคูณด้วยจำนวนคนพิการซึ่งประสงค์จะไม่รับเข้าทำงาน และพระราชบัญญัติยังระบุว่า นายจ้างทั้งเจ้าของสถานประกอบการซึ่งรับคนพิการเข้าทำงาน มีสิทธินำเงินค่าจ้างที่จ่ายให้แก่คนพิการมาหักเป็นค่าใช้จ่ายตามประมวลรัษฎากรได้เป็นสองเท่าของจำนวนที่จ่ายเป็นค่าจ้างให้กับคนพิการ

คนพิการตามประเภทที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ถ้าประสงค์จะได้รับสิทธิและโอกาสตามที่กฎหมายฉบับนี้กำหนด จะต้องยื่นขอจดทะเบียนคนพิการต่อนายทะเบียนกลาง ณ สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์ หรือต่อนายทะเบียนจังหวัด ณ สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัด ทุกจังหวัด ทั้งนี้การยื่นขอจดทะเบียนจะต้องพบแพทย์ เพื่อขอเอกสารการรับรองความพิการจากแพทย์ในสถานพยาบาลที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2550 เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้คนพิการได้สิทธิและโอกาสในการประกอบอาชีพ มีงานทำ มีรายได้ เพื่อการพึ่งพาตนเองในที่สุด ผู้วิจัยต้องการทราบว่าพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการฉบับนี้ส่งผลในด้านการปฏิบัติอย่างไรต่อการเข้าสู่อาชีพของคนพิการ

1.3 แนวคิดการสงเคราะห์คนพิการในต่างประเทศ

1) การสงเคราะห์คนพิการในประเทศอังกฤษ

จากรายงานการดูงานการให้การสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ณ ประเทศอังกฤษของนางสาวคะเนิงนิจ จันทรประทีป เมื่อปี 2522-2523 พอสรุปการสงเคราะห์คนพิการไปประเทศอังกฤษ ได้ดังต่อไปนี้ (กรมประชาสงเคราะห์, 2527, น.4-15)

1. คนหูหนวก ตาบอด จะได้รับการบริการด้านการศึกษา คนสูงอายุที่ตาบอด หูหนวก จะได้รับการบริการด้านที่อยู่อาศัย บริการด้านต่างๆ รวมทั้งการพาเยี่ยมและเพื่อนทุกปี สำหรับผู้ที่อยู่บ้านของตนเองจะมีนักสงเคราะห์ไปเยี่ยมบ้าน สนทนา ทำความสะอาดบ้าน ประกอบอาหารให้ขจัดความวุ่นวาย กระตุ้นให้พึ่งตนเองและมีส่วนร่วมในสังคม สำหรับผู้ที่ต้องการมีงานทำจะช่วยให้คำแนะนำและช่วยติดตามหางานให้ หากผู้ใดต้องการฝึกงานก่อนก็มีสถาบันฝึกอบรมให้ในระหว่างการฝึกอบรม จะให้บริการกายบำบัด รักษาพยาบาล การช่วยเหลือตนเองในกิจกรรมประจำวัน คนพิการที่ไม่สามารถทำในสถานประกอบการภายนอกได้ก็จะรับเข้าทำงานในโรงงานในอารักขา

2. บุคคลที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับสมอง คือ ส่วนที่ทำหน้าที่ควบคุมการเคลื่อนไหว ถูกทำลายกระทบกระเทือนหรือเจริญไม่ปกติ ทำให้การเคลื่อนไหวหรือการแสดงท่าทาง เช่น การเดิน การใช้มือ การพูดผิดปกติไป จะได้รับการบริการในด้านการศึกษา ที่อยู่อาศัย การสนทนา การบริการด้านการจัดหางาน ตลอดจนบริการด้านสังคมอื่นๆ

3. บริการที่จัดให้คนพิการอื่น ๆ ไปเกี่ยวกับการจ้างคนพิการ โดยให้คำแนะนำให้คนพิการจดทะเบียนเพื่อประโยชน์ในด้านการจัดหางาน ซึ่งกฎหมายกำหนดว่าหน่วยงานใดที่มีคนงาน 20 คนขึ้นไป จะต้องรับคนพิการเข้าทำงานร้อยละ 3 บริการฝึกอบรมช่างฝีมือ งานสำนักงานเบื้องต้นอย่างง่าย ๆ รวมการพิมพ์ดีด เก็บแฟ้มและเอกสาร งานด้านบัญชี ตอกบัตร คอมพิวเตอร์ จด ขวเลข พนักงานรับโทรศัพท์ พนักงานต้อนรับตามสำนักงานและโรงแรมงานก่อสร้าง งานด้านวิศวกรรม เช่นงานออกแบบ ไฟฟ้า อุตสาหกรรมเบาต่างๆ การคุมเครื่องจักร ช่างเชื่อมโลหะ งานด้านอื่นๆ เช่น การประกอบอาหาร การทำสวนครัว ช่างเชื่อมวิทยุ-โทรทัศน์ ซ่อมเครื่องพิมพ์ดีด นาฬิกา คุมพัสดุ เป็นต้น

4. บริการ Day Care เป็นสถานสงเคราะห์ชนิดเข้าไปเยี่ยมกลับสำหรับคนพิการ จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยฟื้นฟูและดำรงไว้ซึ่งความสามารถของคนพิการอื่นเป็นการช่วยส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเขา ให้ความช่วยเหลือทั้งด้านการแพทย์ การสังคม ตลอดจนการฝึกในการดำรงชีวิตประจำวัน

2) การสงเคราะห์คนพิการในประเทศญี่ปุ่น

จากรายงานการศึกษาดูงานฟื้นฟูอาชีพคนพิการประเทศญี่ปุ่น เมื่อปี 2529 ของนักศึกษานักบริหารประชาสงเคราะห์รุ่นที่ 9 (ฝ่ายฝึกอบรม, 2529, น. 268-272) สรุปได้ว่า ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ มีหน้าที่ช่วยเหลือคนพิการให้มีความสามารถ มีงานทำ ซึ่งได้ดำเนินการช่วยเหลือฟื้นฟูคนพิการโดยตรง

ด้านการฝึกอาชีพและการให้คำปรึกษาแก่คนพิการเกี่ยวกับอาชีพ สำหรับความก้าวหน้าของการช่วยเหลือคนพิการได้จากการค้นคว้าวิจัยผลงานและพัฒนารูปแบบการให้บริการใหม่ๆ อยู่เสมอ โดยวัดจากผลการปฏิบัติงานจริง

การฝึกอาชีพขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้เบื้องต้นของคนพิการ หลักสูตรการฝึกอาชีพมี 23 หลักสูตรใน 8 กลุ่มวิชาชีพ ได้แก่ กลุ่มวิชาชีพช่างโลหะ การผลิตชิ้นส่วน งานไม้ เคมี ไฟฟ้า คอมพิวเตอร์งานสำนักงาน และงานเย็บผ้าและช่างฝีมือ ทุกหลักสูตรเรียน 2 เทอม เทอมแรกจะเป็นการฝึกอาชีพทั่วไป เทอมสองเป็นการฝึกอาชีพตามถนัดและเหมาะสม การฝึกอาชีพสำหรับเทอมที่ 2 จะขึ้นอยู่กับความรู้เดิม และเน้นการเลือกฝึกอาชีพของคนพิการเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะภาคปฏิบัติ และขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถขยายเวลาไปเป็น 2 ปี ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะคัดเลือกมาจากคนพิการที่อยู่ในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ผู้ถูกเลือกแล้วจะต้องอยู่ในหอพักของศูนย์ บริการทุกอย่างรวมทั้งวัสดุและเครื่องมือในการฝึกศูนย์ จัดให้ฟรียกเว้นค่าอาหารและชุดฝึกงาน รองเท้าผู้รับการฝึกต้องจ่ายเอง และค่าใช้จ่ายของผู้รับการอบรมจะได้รับเป็นเทอมจากศูนย์ฟื้นฟูอาชีพ

การให้บริการของรัฐแก่คนพิการอีกด้านหนึ่ง คือ การจัดหางานให้คนพิการได้มีงานทำ โดยใช้ระบบ Quota System ซึ่งกฎหมายบังคับให้สถานที่ราชการหรือหน่วยงานของรัฐทุกแห่งต้องรับคนพิการประเภทต่าง ๆ เข้าทำงานไม่ต่ำกว่าร้อยละ 1.8 และบริษัทหรือโรงงานเอกชนจะต้องรับคนพิการเข้าทำงานร้อยละ 1.5 ของจำนวนพนักงานทั้งหมด ถ้าหากหน่วยงานใดรับคนพิการเข้าทำงานไม่ถึงจำนวนที่กฎหมายระบุไว้ต้องเสียค่าปรับเข้ารัฐ เพื่อนำเงินไปช่วยคนพิการที่ว่างงานคนต่อไป

3) การสงเคราะห์คนพิการในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

จากรายงานการศึกษาดูงานศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการแซมยูก ซึ่งเป็นองค์การเอกชนในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ของนักศึกษานักบริหารงานประชาสงเคราะห์ รุ่นที่ 8 (ฝ่ายฝึกอบรม, 2528, น. 291-301) สรุปได้ว่า ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการแซมยูกได้ดำเนินการรับเด็กพิการทางร่างกายชาย-หญิง อายุระหว่าง 3-23 ปี ที่สามารถทำการบำบัดรักษาได้ เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพปีละไม่เกิน 360 คน ทำการบำบัดรักษาความพิการในรูปคณะผู้ร่วมงาน ประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่ฝ่ายแพทย์ ครู เจ้าหน้าที่สังคม จิตวิทยา เป็นต้น บริการที่จัดให้คนพิการมีดังต่อไปนี้

1. บริการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ มีการนำศัลยกรรมมาใช้แก้ไขและลดความพิการของเด็ก มีกายภาพบำบัด ฝึกทางกายภาพบำบัดให้เด็ก นักอาชีวบำบัดฝึกทางอาชีวบำบัด ทั้งนี้เพื่อพัฒนากิจกรรมที่เด็กต้องทำเป็นกิจวัตรประจำวัน และพัฒนาการฝึกวิชาชีพเพื่อเพิ่มพูนทักษะด้านฝีมือ และมีพยาบาลดูแลช่วยเหลือเด็กในหอพัก

2. บริการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษา จัดโรงเรียนพิเศษหลายระดับให้กับเด็กพิการในศูนย์ ได้แก่ โรงเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาชั้นสูง ดำเนินงานโดยได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ

3. บริการด้านอาชีวบำบัด เด็กจะได้รับการฝึกอาชีพตามแผนของตนเอง เพื่อให้สามารถเลี้ยงตนเองได้ต่อไป รวมทั้งสอนเรื่องการปรับตัวเข้ากับสังคมด้วย นอกจากนี้ศูนย์ได้จัดตั้งโรงงานประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อรับเด็กที่พิการมากๆ เข้าทำงานด้วย

4. บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ จิตวิทยาและสังคม ศูนย์ได้จัดตั้งฝ่ายสังคมจิตวิทยาขึ้นเพื่อกระตุ้นเด็กให้ยอมรับสภาพความพิการของตัวเอง และพัฒนาความสามารถที่มีอยู่ให้เต็มที่

ซึ่งความสำเร็จในการฟื้นฟูสมรรถภาพในขั้นตอนต่างๆ นั้น จะสร้างภาพพจน์ที่ดีแก่ผู้พิการในเวลาเดียวกันจะช่วยผู้พิการให้สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นได้ด้วย

5. บริการด้านการฝึกอาชีพสาขาต่างๆ คือ แผนกซ่อมนาฬิกา แผนกตัดเย็บเสื้อผ้า แผนกซ่อมเครื่องวิทยุและโทรทัศน์ แผนกผลิตการอุปกรณ์ แผนกช่างไม้ แผนกประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ แผนกคอมพิวเตอร์ และแผนกทำเครื่องเงินเครื่องทอง

6. บริการด้านที่พักอาศัย อาคารที่ก่อสร้างขึ้นได้มีการออกแบบพิเศษสำหรับเด็กพิการ มีทางวิ่งสำหรับเด็กที่ไ้รถเข็น ห้องอาบน้ำ ห้องส้วมได้รับการดัดแปลง ตกแต่งภายในเพื่อให้เหมาะสมกับความพิการ และไม่ให้มีอุปสรรคต่อความพิการของเด็ก ตลอดจนจัดให้มีเครื่องอำนวยความสะดวกทางด้านกายภาพบำบัดทางกระดูก การบำบัดด้านการพูด การจัดชั้นเรียนพิเศษต่าง ๆ ให้อยู่ในใกล้กัน เพื่อให้มีการประสานงานกันได้ง่าย

4) การสงเคราะห์คนพิการในประเทศฮ่องกง

จากรายงานการศึกษาดูงานศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ อเบอร์ดีน กรมสวัสดิการสังคม ประเทศฮ่องกง ของนักศึกษานักบริหารงานประชาสงเคราะห์ รุ่นที่ 7 เมื่อปี 2527 (ฝ่ายฝึกอบรม, 2527, น. 189-192) สรุปได้ว่า ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการอเบอร์ดีน มีลักษณะงานที่ให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือคนพิการทางสมองหรือปัญญาอ่อน และผู้อายุมีบริการโดยตรง 4 ประการคือ

1. การจัดการให้มีโรงฝึกงาน ให้ผู้รับการสงเคราะห์ซึ่งเป็นคนพิการที่สามารถจะออกไปประกอบอาชีพภายนอกได้รับการฝึกอาชีพมีงานทำเพื่อให้มีรายได้เล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นของตนเองการดำเนินงานด้านนี้เป็นกระบวนการของการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการเป็นสำคัญ มุ่งพัฒนาความชำนาญด้านฝีมือ และส่งเสริมสนับสนุนให้มีการรู้จักติดต่อสัมพันธ์ยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน

2. การจัดกิจกรรมทำงานเป็นกลุ่ม สำหรับคนพิการทางสมองทั้งระดับรุนแรงและไม่รุนแรง เพื่อให้คนพิการสมองสามารถใช้ชีวิตความเป็นอยู่ในแต่ละวันคล่องตัวขึ้น เช่น รู้จักดูแลช่วยตนเอง เอาใจใส่สุขภาพอนามัย และทำงานฝีมืออย่างง่าย ๆ

3. การจัดบริการที่พักกรณีเร่งด่วน และให้การสงเคราะห์อำนวยความสะดวกด้านต่างๆ เป็นการชั่วคราว จัดหาบริการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ ในระยะสั้นสำหรับผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป และสำหรับคนพิการอายุ 16 ปีขึ้นไป ซึ่งมีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ กรณีเร่งด่วนในระหว่างรอรับการสงเคราะห์ยังสถานสงเคราะห์แห่งอื่นในระยะยาวต่อไป

4. การจัดบริการที่พักอาศัยให้แก่คนพิการที่มีภูมิลำเนาอยู่ในที่ห่างไกล ขาดที่อยู่อาศัย หรือผู้ที่ไม่มีครอบครัวและญาติพี่น้องที่จะให้การดูแลเอาใจใส่ และบุคคลเหล่านี้ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่เพียงลำพังได้ มีการจัดฝึกอบรมทางด้านต่าง ให้กับผู้รับการสงเคราะห์ที่อยู่ในที่พักรวมทั้งผู้พิการภายนอกซึ่งอยู่ระหว่างรอรับการสงเคราะห์จากสถานที่แห่งใหม่

นอกจากนี้ยังมีการจัดบริการสนับสนุนบริการด้านต่างๆ อีก 4 ประการคือ

1. ให้บริการสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย เพื่อให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือคนพิการที่ประสบปัญหาในศูนย์ฯ ช่วยเหลือแนะนำให้รู้จักวางแผนในการแก้ปัญหา รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ข้อจำกัดต่างๆ ให้สามารถอยู่ในชุมชนได้ดี

2. การบริการทางสังคมและสันติภาพ เพื่อพัฒนาให้คนพิการมีความมั่นใจในตนเอง และอยู่ในสังคมได้ด้วยดีเท่าๆกับผู้อื่นที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันภายในกลุ่ม จัดให้มีกิจกรรมสันติภาพ ทั้งในร่ม และกลางแจ้งตามความต้องการและเหมาะสมกับสภาพร่างกายของคนพิการ

3. การบริการทางการแพทย์ ให้การรักษาพยาบาลแก่คนพิการและผู้สูงอายุในศูนย์ฯ ด้านการให้บริการรักษาพยาบาลตามคลินิก หน่วยพยาบาลเคลื่อนที่และแพทย์จากโรงพยาบาลของรัฐ มาให้การรักษาพยาบาลที่ศูนย์ฯ และมีการติดตามผลการรักษาผู้เจ็บป่วยที่คลินิกและโรงพยาบาล ของทางราชการด้วย

4. การบริการด้านการศึกษาผู้ใหญ่ในเวลายืน จัดให้มีการศึกษานอกระบบในเวลายืน ด้วยความร่วมมือจากกรมการศึกษา ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงส่งเสริมพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาให้แก่ผู้เข้ารับการศึกษาสงเคราะห์ในศูนย์ฯ

5) การสงเคราะห์คนพิการในประเทศฟิลิปปินส์

จากรายงานการศึกษาดูงานด้านฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการของประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อปี 2524 ของนักศึกษานักบริหารงานประชาสงเคราะห์ รุ่นที่ 4 (ฝ่ายฝึกอบรม, 2524, น. 259-261) พอสรุปได้ว่า ประเทศฟิลิปปินส์มีพระราชบัญญัติสาธารณรัฐ ฉบับที่ 5416 กำหนดว่า “รัฐพึงส่งเสริม งานด้านฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ เพื่อช่วยเหลือคนพิการได้เข้าสู่สังคมได้เหมือนบุคคลทั่ว ๆ ไป” มีการ จัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูอาชีพแห่งชาติ และคลินิกให้การแนะนำด้านฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในสังกัดกรมฟื้นฟู สมรรถภาพคนพิการ กระทรวงประชาสงเคราะห์

รัฐบาลฟิลิปปินส์มีนโยบายให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือแก่คนพิการ เช่น แขนขาด ขา ขาด พิการจากโรคโปลิโอ ตาบอด ปัญญาอ่อน หูหนวก และกลุ่มที่เป็นปัญหาทางสังคม เช่น ผู้ป่วยโรค เรื้อรังที่ไม่แพร่เชื้อแล้ว ผู้พันโทษ คนขอทาน และผู้พักพิ้นจากยาเสพติด ทั้งนี้เพื่อปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ และความสามารถของคนพิการให้สามารถเข้าสู่สังคมได้อย่างบุคคลธรรมดา โดยมีการฟื้นฟูอาชีพ ฝึกอาชีพ และจัดหางานให้ทำตามแผนของแต่ละบุคคล

บริการที่จัดให้คนพิการมีดังต่อไปนี้

1. บริการทางด้านการแพทย์ ให้การรักษาพยาบาล
2. จิตแพทย์ ให้คำแนะนำและประเมินผล
3. นักสังคมสงเคราะห์ สอบประวัติ จัดหางานภายนอก อัตราเฉลี่ยคนพิการ 40 คนต่อ นักสังคมสงเคราะห์ 1 คน

4. บริการฝึกอาชีพให้แก่คนพิการสาขาต่างๆ คือ ตัดเย็บเสื้อผ้า ซ่อมนาฬิกา นวดแผน โบราณ ดนตรี ช่างไม้ ไฟฟ้า วิทยุ โทรทัศน์ เสริมสวย

5. จัดตั้งโรงงานในอารักขา เพื่อช่วยเหลือคนพิการได้มีงานทำและมีรายได้ เช่น ทำพรม เช็ดเท้า จัดสวน หูฟังวิทยุบนเครื่องบิน ทำขนม งานฝีมือ

6. ส่งคนพิการออกไปฝึกงานภายนอก โดยจ่ายค่าพาหนะและค่าอาหารให้

กล่าวโดยสรุปแล้ว การสงเคราะห์คนพิการในต่างประเทศนั้น จะเน้นการฟื้นฟู สมรรถภาพคนพิการเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านการแพทย์ ด้านสังคม และด้านอาชีพ ในรูปแบบการจัดบริการ ซึ่งอาจจะเน้นตามประเภทของผู้พิการ เพื่อที่จะตอบสนองต่อผู้พิการให้มากที่สุด และหากจะกล่าวถึงการส่งเสริมด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพนั่น ทางรัฐจะจัดให้มีการฝึก อาชีพ ในรูปแบบของศูนย์โดยสร้างเป็นหลักสูตรโดยเน้นความถนัดของผู้พิการ ตลอดถึงการสร้าง

โรงงานเพื่อให้ผู้พิการได้ประกอบอาชีพ และในด้านการส่งเสริมให้ผู้พิการได้ประกอบอาชีพนั้น เมื่อได้รับการฝึกอาชีพเสร็จสิ้นนั้น ทางรัฐได้ส่งเสริมโดยออกกฎหมายบังคับใช้โดยให้สถานประกอบการที่มีพนักงานตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดจะต้องรับผู้พิการเข้าทำงานตามอัตราส่วนกฎหมายกำหนด

มีผลทำให้สถานประกอบการรับคนพิการเข้าทำงาน จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมด้านอาชีพต่อคนพิการในต่างประเทศนั้น ประสบความสำเร็จเป็นอันมากก็เนื่องมาจาก การที่ภาครัฐเข้ามาดูแลอย่างจริงจังในด้านการฟื้นฟูอาชีพแก่คนพิการในทุกขั้นตอน รวมทั้งการออกกฎหมายอันเอื้อต่อการได้มีงานทำของพิการ

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพปัจจุบันและความต้องการการประกอบอาชีพของคนพิการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากการศึกษาจากงานวิจัยยังไม่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการประกอบอาชีพปัจจุบัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับเรื่องที่ต้องการศึกษาเพื่อเป็นองค์ความรู้ประกอบการศึกษาวิจัยดังนี้

เสรีวิชิตฐาวรรชัย (2537) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพของคนพิการ : การศึกษาเชิงประเมินของศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการหายาดฝน จังหวัดเชียงใหม่ ”และจากการศึกษาพบว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพของคนพิการที่ดำเนินโดยกรมประชาสงเคราะห์ประสบผลสำเร็จพอสมควร สามารถพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการที่ดำเนินโดยกรมประชาสงเคราะห์ประสบผลสำเร็จมากพอสมควร สามารถพัฒนาฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการที่ด้อยโอกาสทางด้านอาชีพหรือด้านอื่นๆ ให้มีโอกาสได้ทัดเทียมกับคนปกติในระดับหนึ่ง ซึ่งอาจยังไม่ครอบคลุมถึงคนพิการส่วนใหญ่ได้อย่างทั่วถึง ซึ่งสาเหตุได้มาจากอัตราเจ้าหน้าที่และจำนวนงบประมาณที่ยังมีจำกัด ส่วนความพึงพอใจของคนพิการที่มีต่อการดำเนินงานทางด้านฟื้นฟูอาชีพของประชาสงเคราะห์ที่ผ่านมาส่วนมากจะมีความพึงพอใจกับวิชาชีพที่ได้รับจากการอบรมมาจนสามารถนำไปให้ประกอบอาชีพได้ ทำให้มีรายได้เป็นของตนเอง ไม่ต้องเป็นภาระต่อครอบครัวหรือสังคมในอดีตเหมือนได้ชีวิตมาอีกครั้งหนึ่งหลังจากที่เคยหมดหวังหรือท้อแท้ในชีวิตที่ต้องเกิดมาเป็นคนพิการ

นิรมล เย็นสุข (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “กระบวนการเข้าสู่อาชีพของคนพิการในชุมชนเมือง” พบว่า 1. กระบวนการเข้าสู่อาชีพของคนเมืองประกอบด้วย 4 กลไก คือการรับรู้ข่าวสาร การวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ การทดลองประกอบอาชีพ และการยึดอาชีพเป็นถาวร กลไกเหล่านี้มีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กันโดยเริ่มจากคนพิการเลือกรับรู้ข่าวสารเกี่ยวข้องกับคนพิการ อาชีพต่างๆที่มีอยู่ทั่วไป และอาชีพคนพิการที่ประสบความสำเร็จ การรับรู้ข่าวสารของข้อมูลของคนพิการที่อยู่ในลักษณะบอกเล่ากันแบบปากต่อปากเมื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพนั้นๆแล้ว คนพิการที่ทำกรวิเคราะห์ข่าวสารได้รับการตัดสินใจเพื่อเลือกอาชีพ หลักเกณฑ์การวิเคราะห์คือ เป็นอาชีพที่เหมาะสมกับความพิการของตนเอง ตรงกับทัศนคติ ความต้องการ ความถนัดและความสามารถของตนเองมีรายได้หรือค่าตอบแทนคุ้มค่า ทำให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และการตัดสินใจเลือกอาชีพเห็นว่าเหมาะสมกับตนเองในเวลานั้น จากนั้นเป็นการปฏิบัติจริงด้วยตนเองทุกขั้นตอนจากการได้รับจากผู้รู้ ผู้ชำนาญตลอดจนเพื่อนที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพนั้นๆ จนกระทั่งคนพิการสามารถประกอบอาชีพนั้นได้โดยลำพังได้คนพิการประกอบอาชีพได้ไประยะหนึ่งแล้วประเมินความเหมาะสมของอาชีพที่ทดลองกับตนเองรวมถึงความคุ้มค่าของรายได้ในการพึ่งพาตนเอง ถ้าผ่านเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว

คนพิการก็ยึดเป็นอาชีพคนพิการถาวรต่อไป แต่หากพบว่าไม่เหมาะสมก็จะเปลี่ยนอาชีพใหม่โดยเริ่มกลับไปใช้กระบวนการตามกลไกที่กล่าวมาอีกครั้ง 2. เจื่อนไซ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าสู่อาชีพของคนพิการทางร่างกายในชุมชนเมืองได้แก่ ปัจจัยด้านตัวผู้พิการเองและความหวังของสังคม ด้านตัวผู้พิการนั้นเป็นเรื่องของการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่อาชีพ โดยต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ การศึกษา สังคมและอาชีพก่อน เพื่อให้คนพิการมีศักยภาพสูงพอที่จะประกอบอาชีพได้เช่นเดียวกันกับคนปกติ ส่วนความคาดหวังของสังคมนั้นมีอิทธิพลมากกว่าการเข้าสู่สังคมของคนพิการในแง่ของการสร้างกรอบและกำหนดแนวทางให้คนพิการปฏิบัติตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดอาชีพให้คนพิการ ถ้าคนพิการไม่เลือกอาชีพตามที่สังคมกำหนดไว้ก็จะได้รับการกีดกัน ชัดขวาง แต่ถ้าคนพิการเลือกอาชีพที่สังคมกำหนดไว้ คนในสังคมก็จะสนับสนุนทำให้คนพิการประสบความสำเร็จมีรายได้ พึ่งพาตนเองได้

วาสนา ตะเกาพงษ์ (2547, น.1-2) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การสร้างโอกาสการมีงานทำของคนพิการ” พบว่า เจตคติของฝ่ายนายจ้างที่มีต่อการสร้างโอกาสมีงานทำของคนพิการ เห็นด้วยกับการจ้างคนพิการ และค่อนข้างเห็นด้วยกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 แต่เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้วอาจกล่าวได้ว่าฝ่ายนายจ้างค่อนข้างเห็นด้วยและสร้างโอกาสการมีงานทำของแรงงานพิการหรือคนพิการค่อนข้างมีโอกาสได้ทำงานในฐานะลูกจ้าง ส่วนที่เป็นเจตคติต่อการจ้างงานคนพิการนั้นเจตคติค่อนข้างเห็นด้วยซึ่งเป็นระดับต่ำที่สุดในกลุ่ม นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงกับการควบคุมนโยบายด้านการบริหารบุคคลของสถานประกอบการยังมีเจตคติที่ปิดกั้นโอกาสในการทำงานของคนพิการอยู่ ด้วยเหตุนี้เมื่อพิจารณาถึงนโยบายของสถานประกอบการความยากลำบากในการทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ต้องการรับคนพิการ อันเนื่องมาจากผลประโยชน์ทางธุรกิจเป็นสำคัญ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าถึงแม้ว่านายจ้างมีเจตคติที่ดีต่อคนพิการแต่ในทางปฏิบัติแล้วเป็นการยากที่นายจ้างจะจ้างคนพิการเข้าทำงาน

คเชนทร์ ปานสงฆ์ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาทิศทางการพัฒนาบริการฟื้นฟูอาชีพคนพิการทางทศวรรษหน้า(พ.ศ. 2549-2558) ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการโดยใช้เทคนิค EDR” พบว่า สถานการณ์การพัฒนาฟื้นฟูอาชีพคนพิการในปัจจุบันผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าปัจจุบันหน่วยงานทั้งภาครัฐและองค์กรเอกชนด้านคนพิการได้ทุ่มเทพพัฒนางานบริการคนพิการเกี่ยวกับการฟื้นฟูอาชีพและการจัดสวัสดิการคนพิการอย่างต่อเนื่อง แต่ด้วยเศรษฐกิจของชาติทั้งภาครัฐและเอกชนจึงขาดการดำเนินงานและงบประมาณ อย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะคนพิการสำหรับทิศทางการพัฒนาบริการฟื้นฟูอาชีพคนพิการในทศวรรษหน้านั้นผู้เชี่ยวชาญจะเห็นว่าไป

ในทิศทางที่พึงประสงค์ กล่าวคือคนพิการได้รับโอกาสศึกษาและเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ความก้าวหน้าทางวิชาการสมัยใหม่ ความเจริญทางเทคโนโลยี การพัฒนาสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกตลอดจนมีนโยบายแผนงานส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการจ้างงานคนพิการมีความก้าวหน้าซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิภาพอันมากต่อการพัฒนาบริการฟื้นฟูอาชีพคนพิการในอนาคต

โดยสรุปแล้วในการศึกษาผลงานวิจัยทั้งของไทยและต่างประเทศ พบว่าการพัฒนาอาชีพมุ่งเน้นการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยวิธีการที่แตกต่างกันและทั้งผลการวิจัยทั้งไทยและต่างประเทศควรเห็นสมควรเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพคนพิการให้มีงานทำเพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในด้านข้อจำกัดของความพิการและคนปกติทั่วไป

อย่างไรก็ดีผลงานวิจัยทั้งของไทยและต่างประเทศก็มุ่งเน้นคนพิการให้มีความรู้เกี่ยวกับการประกอบ อาชีพและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างอิสระและมีความหมาย

2. วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวกับอาชีพบุคคลออทิสติก

2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

มานัส คชารัตน์ และบังอร ต้นปาน (2542) ได้ทำการวิจัยความต้องการการศึกษาด้านอาชีพของเด็กพิการในระดับชั้นมัธยมศึกษา ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความต้องการด้านการศึกษาและวิชาชีพของคนพิการที่สังคมรอบ ๆ ตัวเขาสามารถช่วยเหลือให้พวกเขาได้รับการศึกษาได้ฝึกฝนอาชีพต่าง ๆ ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลเพื่อให้เขาสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ โดยไม่เป็นภาระต่อสังคม ทำให้เขาเกิดความเชื่อมั่นและเกิดความภูมิใจว่าเป็นบุคคลที่มีค่าเช่นเดียวกับผู้อื่น

สุพรรณรัตน์ นันทไพโรจน์ (2544) ได้ศึกษาทัศนคติของคณาธิการต่อการสนับสนุนให้เกิดความมั่นคงในชีวิต ภายหลังการฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพ : ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพและศูนย์พัฒนาอาชีพคนพิการ ในสังกัดกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงทัศนคติของคณาธิการต่อวิธีการสนับสนุนของศูนย์ฯ ที่จะเสริมสร้างให้เกิดความมั่นคงในชีวิตและทัศนคติต่อความมั่นคงในชีวิต ภายหลังการฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพ จำนวน 218 ราย ผลวิจัยพบว่า คนพิการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 21-25 ปี ได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสถานภาพโสด พิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว ระยะเวลาที่เกิดการพิการได้แก่ ตั้งแต่หลังคลอด ถึง 5 ปี และเกิดจากอุบัติเหตุทางคมนาคม คนพิการส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ เข้าฝึกอาชีพในศูนย์ฯ เพื่อต้องการมีงานทำ ทัศนคติของคณาธิการต่อวิธีการสนับสนุนของศูนย์ฯ ที่จะเสริมสร้างให้เกิดความมั่นคงในชีวิตทางด้านจิตใจ พบว่า คนพิการส่วนใหญ่ต้องการได้รับการปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ และนักสังคมสงเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ ต้องการรวมกลุ่มฝึกอาชีพต่อเนื่องเพื่อจะได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและต้องการการจัดกิจกรรมที่จะเสริมสร้างให้เกิดการพัฒนาฝีมือตามลำดับ ทัศนคติของคณาธิการต่อวิธีการสนับสนุนของศูนย์ฯ ที่จะเสริมสร้างให้เกิดความมั่นคงในชีวิต ทางด้านรายได้ พบว่า คนพิการส่วนใหญ่ต้องการให้ศูนย์ฯ สนับสนุนทุนในการประกอบอาชีพ รองลงมาคือ การจัดหางานให้ทำ และต้องการให้ศูนย์ฯ จัดหาอาชีพเสริม ทัศนคติของคณาธิการต่อวิธีการสนับสนุนของศูนย์ฯ ที่จะเสริมสร้างให้เกิดความมั่นคงในชีวิตทางด้านอาชีพ พบว่า คนพิการส่วนใหญ่ต้องการได้รับการสนับสนุนในการฝึกอบรมวิชาชีพ รองลงมาได้แก่ การสนับสนุนให้มีส่วนร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพของคนพิการ และสิ่งที่คนพิการต้องการน้อยที่สุดคือการไปทัศนศึกษาดูงานในหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งใน/นอกประเทศ สำหรับทัศนคติของคณาธิการต่อความมั่นคงในชีวิตด้านจิตใจ ภายหลังการฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพ พบว่า คนพิการส่วนใหญ่ต้องการให้ครอบครัวยอมรับ เมื่อผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพแล้ว รองลงมาคือ ต้องการได้รับคำปรึกษาจากศูนย์ฯ ส่วนด้านรายได้ การได้รับทุนประกอบอาชีพทำให้คนพิการส่วนใหญ่มีความมั่นคงมากขึ้น รองลงมาคือ เมื่อจบการฝึกอบรมวิชาชีพจากศูนย์ฯ จะสามารถหารายได้เลี้ยงชีวิตตนเองและครอบครัว สำหรับด้านอาชีพนั้น คนพิการต้องการศึกษาดูงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ

ชีวาพร คุ่มจอหอ(2544)ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การใช้ TQM เพื่อพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพคนพิการของกรมประชาสงเคราะห์ กรณีศึกษา : ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการใช้ TQM เพื่อพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพคนพิการของศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง โดยการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง โดยเฉพาะ ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพคนพิการ และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เสนอแนวทางในการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพคนพิการ โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) จากกลุ่มประชากรผู้เกี่ยวข้องคือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการฝึก อาชีพ จำนวน 14 คน และผู้รับการฝึกอาชีพ จำนวน 10 คน ผลการศึกษาพบว่า การนำแนวคิด TQM มาใช้ในการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพของ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ มีความเป็นไปได้ในบางกระบวนการที่เป็นภารกิจโดยตรงของศูนย์ ได้แก่ ขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพ การจัดบริการด้านต่างๆ ให้แก่ผู้รับการฝึกอาชีพ การจัดทำ และปรับปรุงหลักสูตรการสอน วิธีการฝึกอาชีพ และการประเมินผล โดยใช้เทคนิคกลุ่ม QCC ในการปฏิบัติงาน ใช้ผังก้างปลา ผังไหลเวียน การสอบถามความต้องการ ความพึงพอใจของผู้รับ การฝึกอาชีพ นำไปสู่เครื่องมือในการประเมินสภาพปัญหา เทคนิคในการตัดตอนการให้บริการ แก่หน่วยงานภายนอก เช่น การส่งผู้รับการฝึกอาชีพที่ขาดความพร้อมทางด้านร่างกาย เข้ารับ การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ ในโรงพยาบาล การประสานให้สำนักงานจัดหางานเข้ามา วางแผนและเตรียมความพร้อมในการจัดหางานให้แก่ผู้รับการฝึกอาชีพตั้งแต่ในระยะต้นของการ ฝึกอาชีพซึ่งการดำเนินการต่าง ๆ จำเป็นต้องได้รับการยอมรับ และการมีส่วนร่วมจากบุคลากร ทุกระดับขององค์กร ในการเอาใจใส่ผู้รับการฝึกอาชีพ และการพัฒนาการบริหาร การบริหาร กระบวนการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องใช้ความสามารถในการเสริมแรงจูงใจ ใช้ภาวะผู้นำ และการติดต่อสื่อสาร การสั่งการ การรับฟังความคิดเห็น และการประสานงานในแนวนอนเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือของทั้งสามฝ่าย คือ ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และผู้รับการฝึกอาชีพในขั้นตอนของกระบวนการฝึกอาชีพที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของกรมประชาสงเคราะห์ และระเบียบปฏิบัติของส่วนกลาง คือ กระบวนการคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอาชีพ ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ และส่งผลกระทบโดยตรงต่อความสำเร็จในการฝึกอาชีพของคนพิการนั้น การนำแนวคิด TQM ไปใช้ในการพัฒนางานค่อนข้างยาก ดังนั้นผู้บริหารศูนย์และผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ต่อผู้บริหารระดับสูงขึ้นไปและร่วมกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง และคนพิการ ในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายในระดับสูงต่อไป

พิมพ์า ขจรธรรม (2545) ได้สังเคราะห์องค์ความรู้ด้านการประกอบอาชีพของคนพิการงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมองค์ความรู้และสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพของคนพิการที่มีอยู่ในประเทศไทย และเสนอทิศทางการทำวิจัยเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของคนพิการในอนาคต โดยเป็นการวิจัยเอกสารด้วยวิธีการรวบรวมงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความทางวิชาการ ที่มีการดำเนินการในช่วงปี พ.ศ. 2534 – 2545 จำนวนทั้งหมด 90 เรื่อง แล้วดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์โดยแบ่งออกเป็น 6 ประเด็น ได้แก่ ปัจจัยด้านกลไกสนับสนุนของภาครัฐ ปัจจัยด้านสถานประกอบการ ด้านตัวคนพิการ ด้านครอบครัว บทบาทองค์กรเอกชน/องค์กรคนพิการ และเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ ผลการศึกษาพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ทำการศึกษาในประเด็นเรื่อง กลไกของภาครัฐซึ่งจัดว่าเป็นปัจจัยหลักในการส่งเสริมการประกอบอาชีพของคนพิการ ซึ่งพบว่าการใช้มาตรการต่าง ๆ ทั้งด้านกฎหมายและทางสังคมยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร

เนื่องจากมาตรการเหล่านี้ไม่มีบทลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตาม รวมทั้งมิได้ใช้กับหน่วยงานภาครัฐ การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพแก่คนพิการของภาครัฐยังให้ความสำคัญกับการฝึกอาชีพในสถานฝึกอาชีพมากกว่าบริการด้านอาชีพอื่น ๆ และยังมีข้อจำกัดทั้งในด้านปริมาณและในด้านคุณภาพเช่น ด้านมาตรฐานของหลักสูตร และอุปกรณ์ที่ใช้ฝึกอาชีพ คนพิการบางส่วนขาดความพร้อมและทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการทำงานในตลาดแรงงานเปิด ถึงแม้ว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีเจตคติเชิงบวกต่อคนพิการ แต่ยังขาดความรู้และความเข้าใจเรื่องคนพิการ และพบว่าองค์กรเอกชน/องค์กรคนพิการเป็นแหล่งข้อมูลและมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการประกอบอาชีพของคนพิการ ปัญหาพื้นฐานที่ก่อให้เกิดอุปสรรคในการทำงานของคนพิการคือการขาดการศึกษา มาตรการของภาครัฐในการจัดอุปสรรคต่าง ๆ ยังไม่มีประสิทธิภาพพอ โดยเฉพาะมาตรการด้านการจัดอุปสรรคในการเดินทาง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) ได้วิจัยและการพัฒนาหลักสูตรสำหรับบุคคลออทิสติก กลุ่มที่มีความบกพร่องในระดับอาการรุนแรง ซึ่งเป็นอุปสรรคขัดขวางพัฒนาการและการเรียนรู้ของบุคคลออทิสติกอย่างมาก ทำให้ยังไม่สามารถจัดให้เข้าเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ และใช้หลักสูตรเช่นเดียวกับนักเรียนทั่วไปได้ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่นักเรียนมีความบกพร่องให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านตามความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นเฉพาะบุคคล และช่วยให้การพัฒนาบุคคลออทิสติกมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจนขึ้น ทั้งนี้แนวทางการจัดหลักสูตรสำหรับบุคคลออทิสติกมีจุดเน้นดังนี้ 1) เป็นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการประกอบด้วยการแก้ไขปัญหอันเนื่องมาจากสภาพที่บกพร่อง พร้อมกับการเสริมสร้างพัฒนาการให้ครอบคลุมทุกด้าน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้ทางวิชาการแทรกเข้าไปอยู่ในการจัดการเรียนการสอนได้ตลอดเวลาและ 2) กระบวนการจัดการศึกษาต้องมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับเด็กแต่ละคน ทั้งนี้ นักเรียนจะไม่ถูกจำกัดหรือยึดติดขั้นตอนต่าง ๆ เป็นรูปแบบเดียวกันแต่สามารถจะเรียนรู้ได้ตามรูปแบบในการเรียนรู้ของตนเองในการนำหลักสูตรไปใช้อาจจัดได้ 3 ระดับ คือ ระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง โดยเทียบเคียงหลักสูตรปกติที่เด็กควรจะได้รับ ทั้งนี้จำเป็นต้องพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ เจตคติและทักษะในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งด้านเทคนิคการจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เทคนิควิธีการสอนต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อการสอน การจัดสาระหลักสูตร การจัดห้องเรียน การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ การจัดทำ IEP และ IIP การติดตามความก้าวหน้านักเรียน นอกจากนี้จุดประสงค์ของการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลออทิสติก ที่สำคัญคือ เพื่อให้มีทักษะในการดำรงชีวิตในห้องเรียนเท่านั้น แต่ต้องสามารถนำไปปรับใช้ได้ในชีวิตประจำวันและในสถานการณ์ที่ต่างกัน ผู้สอนจะต้องเปลี่ยนคำสั่ง สื่อกิจกรรมจากรูปธรรมไปสู่นามธรรมเปลี่ยนผู้สอนเพื่อให้เด็กปรับตัวเข้ากับคนอื่น ๆ ได้ด้วย ตลอดจนการผสมผสานกิจกรรมหลาย ๆ อย่างเข้าด้วยกันและสุดท้ายลดจากการฝึกแบบตัวต่อตัว (หรือ 1:1) ไปเป็นการฝึกในกลุ่มขนาดเล็กและใหญ่ขึ้นต่อไป

ชญาดา เพ็ญสุข(2549)การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพของคนพิการในสถานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุบลราชธานี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สองประการ คือ (1) เพื่อศึกษาหลักสูตรและการดำเนินการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพของคนพิการในสถานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุบลราชธานี (2) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพให้แก่คนพิการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุบลราชธานี ประชากรที่ทำการศึกษา คือ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสถานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ผู้ปกครองสถานฟื้นฟูฯ หัวหน้าฝ่ายทั้ง 4 ฝ่าย และครูฝึกทั้ง

5 สาขาอาชีพ รวมทั้งผู้พิการที่เข้ารับการฝึกอบรม ใน 5 สาขาอาชีพ ๆ ละ 6 คน รวม 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบบันทึกข้อมูล และ แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า การฟื้นฟูด้านอาชีพของสถานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการฟื้นฟูอาชีพด้วยกัน 5 สาขา 5 หลักสูตร คือ ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์และเครื่องยนต์ขนาดเล็ก ช่างเชื่อมโลหะ และมั่งลวด ช่างเย็บหนัง นวดไทยแผนโบราณ และการเพาะเห็ด โดยในแต่ละหลักสูตรมีรูปแบบที่เหมือนกันมากกว่าที่แตกต่างกัน ในการดำเนินการฟื้นฟูด้านอาชีพของสถานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลำดับขั้นตอน 5 ขั้นตอนในการดำเนินการคือ การประชาสัมพันธ์ การรับสมัคร การดำเนินการฟื้นฟูอาชีพ การวัดและประเมินผล การประเมินผลหลังจบหลักสูตร ด้านปัญหาอุปสรรคที่พบในสถานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ จำนวนผู้พิการที่เข้ามารับการฟื้นฟูอาชีพลดน้อยลง การขาดอัตรากำลังในตำแหน่งสำคัญ ๆ รวมทั้งการไม่ได้รับการพัฒนาในด้านบุคลากรเท่าที่ควร โดยเฉพาะครูฝึก และด้านวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอาชีพไม่เพียงพอ ในส่วนของผู้พิการ ปัญหาที่พบเกิดจากความพิการของบุคคลนั้น และพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการเรียนของผู้พิการช้าเร็วต่างกัน

สุภรธรรม มงคลสวัสดิ์ (2550) การศึกษา “รูปแบบและแนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพหรือสวัสดิการสำหรับคนพิการ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการรวมกลุ่มอาชีพหรือสวัสดิการสำหรับคนพิการ และเพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพหรือสวัสดิการสำหรับคนพิการ วิธีการศึกษาใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการเลือกกลุ่มอาชีพคนพิการ 10 กลุ่มเป็นกรณีศึกษา สัมภาษณ์เจาะลึกผู้นำรวมทั้งสมาชิกทั้ง 10 กลุ่ม และจัดสนทนากลุ่มเพื่อถอดบทเรียนการประกอบอาชีพของกลุ่มคนพิการ ผลการศึกษพบว่า

1) รูปแบบการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพ มีการรวมกลุ่มกัน 2 ลักษณะ คือ

(1) การรวมตัวกันแบบหลวมๆ โดยไม่ได้จดทะเบียนเป็นสมาคม

(2) การรวมตัวกันโดยจดทะเบียนอย่างเป็นทางการในรูปแบบของสมาคม/สหกรณ์

โดยเป็นการรวมกลุ่มของเครือข่ายความพิการเฉพาะประเภท และความพิการหลายๆ ประเภทในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งการรวมกลุ่มทั้ง 2 ลักษณะมีกฎระเบียบ ข้อตกลงที่ยึดถือร่วมกันเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจน

2) การบริหารจัดการทั้ง 10 กลุ่มบริหารจัดการโดยผู้พิการเอง มีความโปร่งใส มีระบบบัญชีแบบง่าย ๆ แต่สามารถตรวจสอบได้ การจัดระบบภายในกลุ่มมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ชัดเจน สมาชิกของกลุ่มมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบหรือข้อบังคับ

3) ตลาดรองรับสินค้าและบริการ ทั้ง 10 กลุ่ม มีตลาดรองรับสินค้าหรือบริการที่แตกต่างกัน ถ้าเป็นกลุ่มเล็ก ตลาดหรือกลุ่มลูกค้าจะค่อนข้างแคบอยู่ในระดับท้องถิ่นเท่านั้น แต่หากเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพ (มีขนาดใหญ่ และการบริหารจัดการที่ดี) ตลาดจะไม่จำกัดเฉพาะในท้องถิ่น แต่สามารถขยายทั้งในและต่างประเทศได้

4) การจัดแบ่งรายได้ทั้ง 10 กลุ่ม มีการจัดแบ่งรายได้จากการประกอบอาชีพที่เป็นระบบ และเป็นไปตามข้อตกลงของกลุ่ม โดยแบ่งรายได้ออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

(1) เป็นค่าบริหารจัดการกลุ่ม

(2) แบ่งให้กับสมาชิกกลุ่มแบบเอื้ออาทรต่อกัน คือแบ่งรายได้ให้เท่ากันโดยไม่ยึดถือผลงานหรือปริมาณงานที่ทำเป็นตัวตั้ง และแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งให้กับสมาชิกกลุ่มที่ทำงานได้ไม่เต็มที่เนื่องจากความพิการ

(3) แบ่งรายได้ส่วนหนึ่งไว้เป็นกองทุนสวัสดิการของสมาชิกกลุ่ม

5) การจัดสวัสดิการของกลุ่ม มีเพียงกลุ่มเดียวที่มีรายได้ไม่แน่นอนจึงไม่สามารถจัดสวัสดิการใด ๆ ให้กับสมาชิกได้ นอกนั้นมีการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกในระดับที่แตกต่างกันโดยกลุ่มที่เป็นสมาคมจะสามารถจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกได้มากกว่ากลุ่มที่ยังไม่ได้เป็นสมาคม สวัสดิการพื้นฐานโดยทั่วไป คือ เงินค่าเดินทางไปโรงพยาบาล ค่ารักษาพยาบาล เงินช่วยงานศพของสมาชิกและเครือญาติ และการแจกจ่ายอุปกรณ์

6) ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ทั้ง 10 กลุ่มเผชิญกับปัญหาล้ำกัน คือ ขาดเงินทุน ขยายกิจการ ไม่มีตลาดถาวร วัตถุดิบมีราคาค่อนข้างแพง พื้นที่ในการประกอบอาชีพค่อนข้างคับแคบ และทุนจม ถ้ายังขายสินค้าไม่ได้ ทำให้สมาชิกบางคนต้องถอยออกไป

7) การสนับสนุนจากแหล่งทุนต่าง ๆ ทั้ง 10 กลุ่มได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนและวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพเบื้องต้นจากหลายหน่วยงาน เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดแต่ไม่ต่อเนื่อง สมาชิกบางกลุ่มก็กู้เงินจากกองทุนส่งเสริมอาชีพคนพิการ สำหรับกองทุนในท้องถิ่นโดยเฉพาะกองทุนหมู่บ้าน เป็นที่น่าสังเกตว่าคนพิการเข้าไม่ถึง เพราะกฎระเบียบของกองทุนที่ต้องมีคนค้ำประกันทำให้ไม่มีผู้ใดค้ำประกันให้จากข้อค้นพบดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

ด้านการจัดสรรงบประมาณ

(1) ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนกลุ่มอาชีพคนพิการใน 2 ลักษณะ คือ ให้เปล่าสำหรับกลุ่มอาชีพคนพิการที่ยังต้องการการสงเคราะห์ในเบื้องต้น และให้กู้โดยไม่มีดอกเบี้ย สำหรับคนพิการที่มีศักยภาพในการประกอบอาชีพระดับหนึ่งแล้ว

(2) ควรทดลองให้ทุนก้อนใหญ่กับองค์กร/กลุ่มอาชีพคนพิการที่มีศักยภาพ โดยจัดประชุมร่วมกัน เพื่อจัดวางระบบการปล่อยเงินกู้ การติดตาม ประเมินผล และการถอดบทเรียน

ด้านการปรับปรุงกฎระเบียบ

(1) ควรยืดหยุ่นเรื่องระเบียบกฎเกณฑ์/หลักเกณฑ์ต่างๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นจริงในการประกอบอาชีพของคนพิการแต่ละประเภท และแต่ละอาชีพ

(2) ควรปรับปรุงขั้นตอนการขอกู้เงินให้สะดวกรวดเร็วขึ้น มีต้องให้มีการเดินทางหลายครั้ง เพราะคนพิการมีความยากลำบากในการเดินทาง

(3) ควรเปิดช่องทางการส่งคืนเงินกู้ให้หลากหลายช่องทางมากขึ้น พร้อมกับขยายเวลาในการส่งเงินคืนออกไปประมาณ 3 เดือน และยกเว้นค่าธรรมเนียมในการจ่ายแต่ละครั้งด้วย

(4) ควรเปลี่ยนกำหนดการคืนเงิน โดยให้สอดคล้องกับรายได้ของแต่ละอาชีพ เช่น การเลี้ยงวัวต้องใช้เวลาถึง 3 ปีจึงจะได้ทุนคืน การเลี้ยงแพะ/แกะ ต้องใช้เวลาประมาณ 1 ปี เป็นต้น

(5) ควรกระจายอำนาจการอนุมัติงบประมาณมายังจังหวัด เพื่อการจัดสรรทุนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ด้านการสนับสนุนให้องค์กรคนพิการจัดสวัสดิการด้วยตนเอง

- (1) ควรจัดสรรเงินทุนให้กับองค์กรคนพิการที่มีศักยภาพนำไปจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกของตน โดยอาจมีข้อตกลงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่ร่วมสมทบ
 - (2) ในการจัดสรรงบประมาณให้กับองค์กรคนพิการเพื่อสนับสนุนการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก ควรมีกลไกหนุนเสริมในการให้คำปรึกษาเรื่องการจัดสวัสดิการควบคู่กับการเสริมพลังอย่างสร้างสรรค์
 - (3) ควรมีการติดตามประเมินผลการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดสวัสดิการ โดยควรเป็นการติดตามประเมินผลแบบเสริมพลัง (Empowerment Monitoring and Evaluation)
- สุรัช กิตติโกสินทร์ (2550) การฝึกอาชีพคนพิการตามแนวนโยบายภาครัฐ : กรณีศึกษาศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการบ้านทองพูนเผ่าพนัส จังหวัดอุบลราชธานี การวิจัยเรื่องการฝึกอาชีพคนพิการตามแนวนโยบายภาครัฐ : กรณีศึกษาศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการบ้านทองพูนเผ่าพนัส จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานฝึกอาชีพให้แก่คนพิการ ศึกษาปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงานฝึกอาชีพให้แก่คนพิการ และศึกษาแนวทางแก้ไขปัญห อุปสรรค ในการดำเนินงานฝึกอาชีพให้แก่คนพิการตามแนวนโยบายภาครัฐของศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการบ้านทองพูนเผ่าพนัส จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากคนพิการ ข้าราชการเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้มาใช้บริการด้านอาชีพที่เข้ารับการฝึกอาชีพที่ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการบ้านทองพูนเผ่าพนัส จังหวัดอุบลราชธานี และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการบ้านทองพูนเผ่าพนัส จังหวัดอุบลราชธานี การดำเนินงานฝึกอาชีพให้แก่คนพิการใน 3 สาขาวิชาชีพ ประกอบด้วยวิชาชีพช่างเสริมสวยและตัดผมชาย สาขาวิชาช่างตัดเย็บเสื้อผ้าและการใช้จักรอุตสาหกรรม สาขาวิชาชีพอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้หลักสูตรที่กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการกำหนด หลังจากจบหลักสูตรแล้ว ศูนย์ฯ ได้จัดให้คนพิการฝึกทักษะอาชีพเป็นเวลา 6 เดือน เพื่อฝึกการเรียนรู้ในเรื่องของการบริการลูกค้าและการบริหารจัดการ ระหว่างการฝึกอาชีพ ศูนย์ฯ ได้จัดบริการสวัสดิการสังคมให้แก่คนพิการ ประกอบด้วย ประสานกลุ่มเวชกรรมฟื้นฟูของโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ เพื่อฟื้นฟูปรับสภาพความพิการรวมทั้งจัดให้มีอุปกรณ์ด้านกายภาพบำบัดให้แก่คนพิการประจำไว้ที่ศูนย์ บริการให้คำปรึกษาแนะนำด้านอาชีพ การจัดหางานให้ทำ ให้บริการด้านปัจจัย 4 การรักษาพยาบาลกรณีเจ็บป่วยไม่รุนแรง การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมการศึกษาสายสามัญ (กศน.) การจัดกิจกรรมกีฬา นันทนาการ และทัศนศึกษา สำหรับปัญหาในด้านการฝึกอาชีพให้แก่คนพิการ พบว่า ปัญหาการตั้งเกณฑ์ให้คนพิการที่จบหลักสูตรต้องมีงานทำร้อยละ 85 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่สูงเกินไป เพราะมีปัจจัยที่ทำให้คนพิการประสบปัญหาในระหว่างเรียนและเรียนจบไปแล้วไม่มีงานทำ ได้แก่ ปัญหาสภาพความพิการปัญหาทางการศึกษาของคนพิการซึ่งส่งผลให้คนพิการไม่ค่อยเข้าใจในเรื่องของทฤษฎีหรือวิชาเรียนที่จำเป็นต้องรู้ ปัญหาเรื่องเงินทุนประกอบอาชีพ ซึ่งบางจังหวัดกำหนดเกณฑ์การค้ำประกันที่ไม่สอดคล้องกับการของกู้เงินของคนพิการ ปัญหาด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่มีอยู่ ปัญหาภาวะจำกัดในด้านเงินงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการฝึกอาชีพ ผลการศึกษาวิจัยด้านแนวทางในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานฝึกอาชีพคนพิการ พบว่า ภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งสถานประกอบที่เกี่ยวข้องในเรื่องแรงงานคนพิการ ควรร่วมใจกันปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด และเห็นควรให้มีการผลักดันข้อกฎหมายให้มีประสิทธิภาพมีผลอย่างจริงจังในการรับคนพิการเข้าทำงาน ส่วนปัญหาด้านเงินทุน

ประกอบอาชีพนั้น เห็นควรให้ผู้เกี่ยวข้องมีความจริงใจในการช่วยเหลือคนพิการด้วยการปรับเงื่อนไขการคำนวณเงินกู้ให้สอดคล้องเหมาะสมต่อคนพิการ และเห็นควรพิจารณาปรับโครงสร้างหนี้ให้ผู้กู้รายเดิมเพื่อส่งคืนเงินเข้ากองทุนเสริมสภาพคล่องให้แก่กองทุนในการปล่อยเงินกู้ให้คนพิการรายอื่น ๆ ได้ต่อไป

ดวงพร สีคราม (2552) ศึกษาการสร้างพลังการประกอบ อาชีพของกลุ่มเยาวชนพิการโดยการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ของวิจัย 1. เพื่อศึกษาวิถีการดำรงชีวิตของครอบครัวคนพิการและคนพิการ 2. เพื่อศึกษาการจัดระบบความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันของชุมชนครอบครัวคนพิการและคนพิการ 3. เพื่อศึกษารูปแบบการประกอบอาชีพเพื่อการพึ่งตนเองของคนพิการและครอบครัวในชุมชน 4. เพื่อถอดบทเรียน องค์ความรู้ในการประกอบอาชีพของคนพิการในชุมชนและสามารถนำไปสร้างพลังของกลุ่มเยาวชนพิการในการประกอบอาชีพเพื่อการพึ่งตนเองโดยครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมาย คนพิการ 40 คน จากอำเภอบัวลาย อำเภอแก้งสนามนาง อำเภอสีดา อำเภอบัวใหญ่ อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้ฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการให้มีความพร้อมที่จะเข้าสู่อาชีพได้จำนวน 40 คน แต่ได้พบกับปัญหาการเข้าไปประกอบอาชีพ ซึ่งเกิดจากการขาดพลังภายในตัวคนพิการเองหรือปัจจัยภายนอกขาดการสนับสนุนของครอบครัว ชุมชน หรือหน่วยงานภาครัฐ เอกชนที่เกี่ยวข้อง กลุ่มผู้ปกครองเด็กพิการมองเห็นความสำคัญของเยาวชนพิการที่มีความสามารถในการที่จะประกอบอาชีพอย่างเช่นกรณีตัวอย่าง 1) นางเหรียญ ยิงนอก อายุ 73 ปี พิกัดตาบอดทั้งสองข้าง ซึ่งจบการศึกษาชั้นประถมปีที่ 2 ได้ประกอบอาชีพ ค่าขาย เป็นตัวอย่างใน การเกื้อหนุนกันระหว่างครอบครัวกับคนพิการและคนพิการกับชุมชน 2) นายสุชาติ พลตงนอก อายุ 26 ปี พิกัดขาขาดเหนือเข่าด้านซ้าย ใช้ขาเทียม พิกัดจากอุบัติเหตุรถมอเตอร์ไซด์ จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบอาชีพซ่อมมอเตอร์ไซด์เป็นตัวอย่างโดยได้จัดเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชน ในการประกอบอาชีพโดยได้รับความร่วมมือจากชุมชนและ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาตใหญ่ และกลุ่มผู้ช่วยเหลือคนพิการอำเภอสีดา 3) นางสาวสมจิต ขาปัญญา อายุ 30 ปี พิกัดเนื่องจากเป็นโรคโปลิโอท่อนล่าง สถานภาพ สมรส จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การประกอบอาชีพ ตัดเย็บเสื้อผ้า โดย เปิดร้านในหมู่บ้าน มีรายได้เฉลี่ยวันละ 150-300 เป็นตัวอย่างในการพึ่งตนเองและคนในชุมชนยกย่องเป็นตัวอย่างให้กับเยาวชนคนในหมู่บ้านได้ 4) นายวิเชียร ปัญญา อายุ 26 ปี สถานภาพ โสด พิกัดเป็นอัมพาตท่อนล่างมาตั้งแต่อายุ 17 ปี เนื่องจากเกิดอุบัติเหตุจากการเล่นกีฬาฟุตบอล ประกอบอาชีพ ช่างทอผ้า (รับจ้างสับทูก) ในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับครอบครัวและชุมชนอย่างมีความสุขจากทั้ง 4 กรณีตัวอย่าง และสถานการณ์การปัญหาของผู้พิการ ซึ่งปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การที่จะพัฒนาคนพิการให้สามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีความสุขได้นั้น กลุ่มเยาวชนคนพิการก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่เป็นอนาคตของชาติ การสร้างกระบวนการเรียนรู้โดยกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะสามารถสร้างพลังในการพัฒนากลุ่มผู้พิการได้

2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Lovaas et al. (1973) ได้ติดตามศึกษาบุคคลออทิสติกจำนวน 20 คน ที่ได้รับการบำบัดทางพฤติกรรมซึ่งใช้วิธีวิเคราะห์พฤติกรรมแบบประยุกต์ (Applied Behavior Analysis: ABA) โดยศึกษาที่มาของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ลักษณะความผิดปกติของพฤติกรรมและผลที่เกิดตามมาของพฤติกรรมนั้น ๆ รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคลออทิสติกให้เหมาะสมกับการปรับพฤติกรรม พบว่าพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การกระตุ้นเองและการพูดเลียนคำผู้อื่นลดน้อยลง ในขณะที่พฤติกรรมที่ต้องการส่งเสริม เช่น การออกเสียงอย่างถูกต้อง เล่นอย่างเหมาะสมและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยใช้ภาษา

ท่าทางเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งบุคคลออทิสติกบางคนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและภาษาดีขึ้น การนำวิธีเอบีเอมาใช้ ต้องจำแนกพฤติกรรมที่ต้องการส่งเสริมเป็นหน่วยย่อย ๆ ก่อนและเริ่มสอนจากทักษะที่ง่าย เช่น การสบตา แล้วค่อย ๆ สอนทักษะที่ยากขึ้น เช่น การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยมากจะเป็นการสอนตัวต่อตัว ใช้คำสั่งเป็นตัวชี้แนะ (Cues) และการกระตุ้นเตือน (Prompts) เช่น การกระตุ้นเตือนทางวาจาและทางกาย (ท่าทาง) ที่ชัดเจน เมื่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเกิดขึ้น รวมทั้งหากไม่มีการส่งเสริมจะมีผลทำให้พฤติกรรมมีแนวโน้มลดลง ขณะเดียวกันพฤติกรรมที่เหมาะสมเกิดขึ้นและได้รับการส่งเสริมทำให้พฤติกรรมดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีก

Tracinka (1996) ได้ทำการศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษาแบบพิเศษที่มีต่อครูผู้สอนและหลักสูตร พบว่า การให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษาแบบพิเศษมากขึ้น โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารการศึกษา การบริหารงบประมาณ การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตร เป็นต้น นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และชุมชนท้องถิ่นในทางที่ดี

Grindle & Remington (2002) ศึกษาการฝึกแบบลำดับขั้นตอน (Discrete Trial Training) โดยให้รางวัลซ้ำลง เปรียบเทียบกับสถานการณ์แบบชี้แนะและการตอบสนองแบบชี้เฉพาะในเด็กออทิสติก 3 คน โดยฝึกทักษะให้ชี้ภาพสิ่งของความไวในการใช้ทักษะด้านการพูดเข้าใจภาษา (Receptive Speech Skills) เปรียบเทียบในสถานการณ์ 2 แบบ คือ 1) การชี้แนะร่วมกับการกระตุ้นด้วยการให้คู่วิดีทัศน์หลังจากการตอบสนองได้ถูกต้อง และทำซ้ำอีกครั้งแต่ให้การกระตุ้นซ้ำลง 5 วินาที 2) การชี้เฉพาะหลังจากที่ได้บอกคำตอบ ทั้งคำตอบที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องแล้วให้การกระตุ้นด้วยการคู่วิดีทัศน์ ผลพบว่าเด็กสามารถเรียนรู้ทักษะการพูดเข้าใจภาษาได้ทั้ง 2 สถานการณ์แต่ในสถานการณ์การชี้แนะเด็กสามารถบอกคำตอบได้ไวกว่าการชี้เฉพาะ

Cynthia Zafft, Debra Hart & Karen Zimbrich (2004) ได้ศึกษาการเชื่อมต่อของวิทยาลัยในเรื่องการศึกษางานอาชีพ: การศึกษาของวัยรุ่นที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและผลกระทบหลังการจบมัธยมศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในช่วงหลังจบมัธยมศึกษาเป็นเครื่องทำนาย ในเรื่องของความสำเร็จในการออกไปปฏิบัติงานของวัยรุ่นที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผลการวิจัยพบว่า ระบบของการสนับสนุนในโรงเรียนมีผลต่อการพัฒนาการปฏิบัติงานในอนาคตของวัยรุ่น ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นักเรียนมีการเชื่อมต่อของความรู้ในระดับที่สูงขึ้นจากรูปแบบชุมชนของผู้ใหญ่ในโรงเรียนและการทำงาน และบูรณาการเพื่อสนับสนุนความสามารถให้ประสบความสำเร็จและความก้าวหน้าในการศึกษาหลังมัธยมศึกษาในการพัฒนาความเป็นมืออาชีพและการเตรียมตัวด้านโปรแกรมบุคคล

L Perry Lattimore and Marsha B Parsons (2005) ได้ทำการศึกษาการอบรมเพิ่มเติมในการทำงานเพื่อสนับสนุนผู้ปฏิบัติงานที่เป็นบุคคลออทิสติกโดยเน้นการเลียนแบบ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานที่เป็นออทิสติกส่วนใหญ่มีความแตกต่างกันค่อนข้างสูง แต่ละคนมีความสนใจ ความสามารถ และทักษะในการทำงานที่ไม่เท่ากัน การพัฒนาทักษะการทำงานให้คนออทิสติกสามารถปฏิบัติงานได้ดีต้องมีการฝึกฝนเป็นรายบุคคล และพบว่า การให้คนออทิสติกได้ลงมือปฏิบัติเป็นสิ่งที่จำเป็นการมีตัวอย่างจะช่วยให้พวกเขาทำงานได้ง่ายขึ้นและเป็นอิสระ พวกเขาสามารถทำงานได้โดยการเรียนรู้จากการเลียนแบบ ผู้ปฏิบัติงานอื่นๆ แต่ก็ต้องใช้เวลามาก เมื่อฝึกบ่อยๆพบว่าพวกเขาสามารถปฏิบัติงานได้เพิ่มขึ้นในเวลาที่เร็วขึ้น

Ashleigh Hillier (2007) ได้ศึกษาการประเมิน 2 ปีของการจัดโปรแกรมสนับสนุนงานอาชีพสำหรับบุคคลออทิสติกในวัยผู้ใหญ่ พบว่า การติดตามการใช้โปรแกรมการฝึกอาชีพของบุคคลออทิสติกเป็นเวลา 2 ปีทำให้เห็นความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานที่สูงขึ้นของบุคคลออทิสติกในวัยผู้ใหญ่ ถึงแม้ว่าจะเป็นประสบการณ์ในการทำงานของแต่ละบุคคลแต่ในส่วนหนึ่งที่ทำให้บุคคลออทิสติกประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานอาชีพคือการได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว

Alo Dutta (2011) ได้ทำการศึกษาการบริการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงานของผู้ที่มีความมีความบกพร่องในด้านต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกาโดยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากปี 2005 เป็นต้นมา พบว่ามีการให้บริการฟื้นฟูอาชีพและจ้างงานที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มคนที่มีความบกพร่องแต่สามารถสื่อสารได้ดีคิดเป็นร้อยละ 75 และในกลุ่มที่ไม่มีปัญหารุนแรงด้านร่างกาย คิดเป็นร้อยละ 56

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า หลักสูตรมีความสำคัญในการพัฒนาบุคคลออทิสติกให้มีความรู้ความเข้าใจและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติพื้นฐานงานอาชีพ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นที่ต้องได้รับการเรียนรู้และฝึกฝนเพื่อเตรียมพร้อมในการพัฒนาตนเองให้มีอาชีพสร้างรายได้ในอนาคต ซึ่งหลักสูตรที่ดีสำหรับบุคคลออทิสติกนั้นต้องเป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของบุคคลออทิสติกซึ่งมีความยุ่งยากในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากภาวะอาการออทิสซึม การพัฒนาหลักสูตรจึงต้อง บูรณาการเทคนิควิธีในการช่วยเหลือให้บุคคลออทิสติกได้เรียนรู้งานพื้นฐานอาชีพตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลออทิสติกประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานมากที่สุด

3. บรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวกับนักเรียนที่ตั้งครรภ์ในวัยเรียนก่อนอายุ 20 ปี

จิราภรณ์ ตามประวัติและจินตนา พิงโพธิ์ (2547) ศึกษาวิจัยในการพยายามแก้ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร โดยการพยายามสร้างความตระหนักในการเห็นคุณค่าในตนเอง มีทัศนคติทางเพศ ในการรักษานวลสงวนตัว สร้างความตระหนักเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรโดยอาศัยหลักเสริมแรง เพื่อพัฒนากระบวนการตัดสินใจภายในจิตใจ นำไปสู่การมีทัศนคติทางเพศในการรักษานวลสงวนตัวที่เหมาะสมได้ดี

เฉลิมศรี อานก่าปิง (2552) รวบรวมข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอหนึ่ง ของจังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีนักเรียนที่ต้องลาออก เพื่อแต่งงานมีครอบครัวขณะที่กำลังศึกษาอยู่ ปีการศึกษา 2547 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ปี 2548 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.59 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.55 ส่วนใหญ่เด็กวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ ต้องออกจากโรงเรียน โดยที่ยังไม่สำเร็จการศึกษา และในปี 2551 มีวัยรุ่นหญิงชั้นมัธยมศึกษาที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร อายุไม่เกิน 18 ปี จำนวน 6 ราย และได้ลาออกจากโรงเรียนในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ทั้ง 6 ราย

วัลยา ธรรมพนิชวัฒน์ (2553) ศึกษาความต้องการในการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาของวัยรุ่นไทยในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมี 5 ประการ คือ 1) บทบาททางสังคมที่คลุมเครือ ซึ่งนำไปสู่การรับรู้เอกลักษณ์ที่สับสน (confused identity), 2) มีความอยากรู้ อยากเห็นและการรับรู้ทางเพศที่สูงขึ้น, 3) ขาดความรู้และทักษะชีวิต (life skills) ที่จำเป็น, 4) บิดามารดาไม่ค่อยมีส่วนร่วม, และ 5) ขาดการควบคุมตนเองและชอบความเสี่ยง และขาด

ทักษะชีวิตที่จะช่วยให้สามารถจัดการกับความต้องการทางเพศของตนเองหรือเจรจาต่อรองในสถานการณ์ที่อาจถูกบังคับให้มีเพศสัมพันธ์โดยไม่เต็มใจ

Bethea, (1999) ได้ศึกษามารดาที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ส่วนใหญ่เป็นมารดาวัยรุ่น ขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์ ขาดทักษะในการแก้ปัญหา ทำให้ไม่สนใจดูแลครรภ์ มีความเครียดวิตกกังวลสูงในระหว่างตั้งครรภ์ ส่งผลให้เกิดภาวะแทรกซ้อนในระหว่างตั้งครรภ์ ระยะคลอดและหลังคลอดได้

4. วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรคุณแม่วัยรุ่น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำหรับการพัฒนาหลักสูตรคุณแม่วัยรุ่น 6 หัวข้อ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น การตั้งครรภ์ของวัยรุ่น คุณแม่วัยรุ่นกับการศึกษา คุณแม่วัยรุ่นกับอาชีพ และโปรแกรมพัฒนาคุณแม่วัยรุ่น มีรายละเอียดดังนี้

4.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

สาโรจน์ เพชรมณี (2545) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรชีวิตครอบครัวและเพศศึกษาตามแนวคิดใหม่สำหรับนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR = Participatory Action Research) เพื่อพัฒนาหลักสูตร จากนั้นจึงนำหลักสูตรไปทดลองใช้ใน ระยะแรกกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 276 คน และประเมินหลักสูตร โดย ครูสุขศึกษา ผู้ปกครอง ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญ หลังจากปรับปรุงแล้ว จึงนำหลักสูตรไปใช้กับนักเรียน กลุ่มทดลองจำนวน 37 คน โดยมีกลุ่มเปรียบเทียบจำนวน 33 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้นักเรียน ตอบแบบสอบถามและแบบทดสอบ ความรู้ เจตคติ ทักษะชีวิต และการปฏิบัติ ทั้งก่อนและหลังทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน Independent t-test, Paired t-test and Mann- Whitney -U test ผลการวิจัยพบว่า ได้หลักสูตรชีวิตครอบครัวและเพศศึกษาและคู่มือ นักเรียน คู่มือหลักสูตร แผนการสอน และเมื่อนำไปทดลองใช้ระยะแรกกับนักเรียน 276 คน พบว่า นักเรียน มีความรู้ เจตคติ ทักษะชีวิต และการปฏิบัติ เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและเพศศึกษาดีกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในระยะที่ 2 เป็นการนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียน กลุ่มทดลอง จำนวน 37 คน และกลุ่มเปรียบเทียบจำนวน 33 คน พบว่า หลังการทดลองนักเรียน กลุ่มทดลองมีความรู้ เจตคติ ทักษะชีวิต และการปฏิบัติเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและ เพศศึกษาดีกว่าก่อนทดลอง และ นักเรียน ผู้ปกครอง ครูสุขศึกษา ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญ มีความพึงพอใจหลักสูตรนี้ในระดับ มาก

สำราญ กำจัดภัย (2546) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสร้างเสริมความฉลาดทางอารมณ์ด้านการจัดการกับอารมณ์ตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตร สร้างเสริมความฉลาด ทางอารมณ์ ด้านการจัดการกับอารมณ์ตนเอง การดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นแรก ศึกษาปัญหาทางอารมณ์สังคมของนักเรียนจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และจากการใช้แบบสอบถามวัดความฉลาดทางอารมณ์ 5 องค์ประกอบ ขั้นที่ 2 ออกแบบหลักสูตรสร้างเสริมความฉลาดทางอารมณ์เพียงหนึ่งองค์ประกอบซึ่ง ได้จากผลการศึกษาในขั้นแรก ขั้นที่ 3 ตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์ 3 ประการ และ ขั้นที่ 4 ประเมินและปรับปรุงหลักสูตร ผลการ วิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 4 ขั้นตอน มีดังนี้ (1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีระดับความฉลาดทางอารมณ์ ด้านการจัดการกับอารมณ์ตนเองต่ำที่สุด (2) องค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรที่ พัฒนาขึ้นสำหรับการ

สร้างเสริมความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ตนเองของนักเรียน ซึ่งประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมสัมพันธ์และสอดคล้องซึ่งกันและกัน (3) ประสิทธิภาพของหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์ทั้ง 3 ประการที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 คะแนน ความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ตนเองหลังการทดลอง (4) นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากต่อคุณลักษณะของครูผู้สอน กิจกรรม ต่าง ๆ ของหลักสูตร ตลอดจนบรรยากาศในการเรียนรู้ นอกจากนั้น นักเรียนยังประเมินตนเองว่า มีความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ มีความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ตนเอง และมั่นใจว่าสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

สมศรี ทองนุช (2542) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นคนทันสมัยด้านจิตใจ สำหรับนักศึกษาสาขาเศรษฐศาสตร์ของสถาบันราชภัฏ การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ ความเป็นคนทันสมัยด้านจิตใจ สำหรับนักศึกษาให้มีความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมของความเป็นคนทันสมัยด้านจิตใจ การวิจัยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ เอกสารงานวิจัย และการสำรวจความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นคนทันสมัยด้านจิตใจ นำมาสร้างเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เป็นผู้บริหาร 204 คน อาจารย์ 378 คน นักศึกษา 392 คน บัณฑิต 400 คน หัวหน้าหน่วยงานภาครัฐ 100 คน และหัวหน้าหน่วยงานภาคเอกชน 50 คน รวมทั้งสิ้น 1,524 คน ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์หา ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแปรปรวน ได้คุณลักษณะความเป็นคนทันสมัยด้านจิตใจ 3 คุณลักษณะ คือ ความเชื่อในความสามารถของมนุษย์ การเห็นคุณค่าในตนเอง และลักษณะประชาธิปไตย ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย ความเป็นมาของการฝึกอบรม จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา กิจกรรมและวิธีการฝึกอบรม สื่อ และการประเมินผล เนื้อหาสาระของหลักสูตรฝึกอบรม แบ่งออก เป็น 3 หน่วยคือ หน่วยที่ 1 ความเชื่อในความสามารถของมนุษย์ หน่วยที่ 2 การเห็นคุณค่าในตนเอง และหน่วยที่ 3 ลักษณะประชาธิปไตย เอกสารหลักสูตรได้รับการตรวจสอบโดย ผู้เชี่ยวชาญ 10 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องภายในของร่างหลักสูตร ผลการประเมินพบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมในเกณฑ์ระดับมาก และมีความสอดคล้องสูง ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตร เป็นการทดลองใช้หลักสูตร และประเมินผลหลักสูตร โดยการนำหลักสูตรฝึกอบรมที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักศึกษาสาขาเศรษฐศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ของสถาบันราชภัฏ ที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 35 คน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ แบบวัดเจตคติและแบบ วัดพฤติกรรม โดยการทำการทดสอบก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมสิ้นสุด ผลการ ตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรพบว่า ความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร เป็นการปรับปรุงแก้ไขการเขียนสภาพปัญหา การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม รวมทั้ง ปรับปรุงกิจกรรมและวิธีการให้เหมาะสมและสะดวกต่อการนำไปใช้

สุปราณี ไกรวัฒน์สุธรรม (2541) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรพลเมืองศึกษาโดยใช้ข้อมูลจากชุมชน สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาหลักสูตรพลเมืองศึกษาโดยใช้ฐานข้อมูลชุมชน ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตร ได้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรพลเมืองศึกษาสำหรับใช้เป็นรายวิชาบังคับเลือก ในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยมีองค์ประกอบของหลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้นคือ (1) หลักการ และเหตุผล (2) โครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์รายวิชา และ เนื้อหาสาระของหลักสูตร (3) การนำหลักสูตรไปใช้ (4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ (5) แนวทาง การวัดและประเมินผล การทดลองใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปี การศึกษา 2541 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางกลุ่มที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 120 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม โดยวิธีสุ่มเข้ากลุ่ม ผลปรากฏว่าคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ กลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่มสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่มมีคะแนนพัฒนาการเรียนรู้อย่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนเฉลี่ยของแบบประเมินตนเองของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่มสูงกว่าก่อนเรียน คะแนนเฉลี่ยจากแบบ วัดเชิงสถานการณ์ภายหลังเรียนและระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ภายหลังเรียนของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม สูงกว่าก่อนเรียน และคะแนนวัดเจตคติต่อหลักสูตรพลเมืองศึกษาของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม ก่อนเรียนกับภายหลังเรียน พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2545) ศึกษาเรื่อง การพัฒนากระบวนการเตรียมความพร้อมในการ พัฒนาหลักสูตรสำหรับคณะกรรมการหลักสูตรของสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากระบวนการ การเตรียมความพร้อม และศึกษาผลของกระบวนการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาสำหรับคณะกรรมการหลักสูตรของสถานศึกษา ในด้านความสามารถในการทำงานเป็นทีม ความรู้ความเข้าใจในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และความสามารถในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนคือ 1) พัฒนากระบวนการเตรียมความพร้อมในการ พัฒนาหลักสูตร และ 2) ประเมินผลการใช้กระบวนการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินผลกระบวนการเตรียมความพร้อมคือ คณะกรรมการหลักสูตรของ สถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา 2 โรงเรียน จำนวน 58 คน ดำเนินการพัฒนาความสามารถในการ ทำงานเป็นทีม 3 วัน พัฒนาความรู้ความเข้าใจในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา 3 วัน และพัฒนา ความสามารถในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา 107 วัน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลกระบวนการ คือ แบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีม แบบวัดความรู้ความเข้าใจในการสร้างหลักสูตร สถานศึกษา แบบประเมินหลักสูตรสถานศึกษา และแบบบันทึกผลการทดลองใช้กระบวนการเตรียม ความพร้อม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความ แตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยด้วยสถิติ t-test ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการเตรียมความพร้อมใน การพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กระตุ้นประสบการณ์เดิม 2) ให้เหตุผลและ สะท้อนความคิด 3) สรุปความคิดรวบยอดที่ได้จากการสะท้อนความคิด 4) ทดลองฝึกปฏิบัติใน สถานการณ์ใหม่ 5) ให้เหตุผลและสะท้อนความคิดจากการทดลองฝึกปฏิบัติ 6) สรุปความคิดรวบ ยอดจากการทดลองฝึกปฏิบัติ 7) วางแผนประยุกต์ใช้ความรู้ และ 8) ประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ จริง ผลการทดลองใช้กระบวนการเตรียมความพร้อม พบว่า คณะกรรมการหลักสูตรของ สถานศึกษามีความสามารถในการทำงานเป็นทีมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง มีความรู้ความ เข้าใจในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 มีความสามารถในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาหลังการทดลองสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมพร หวานเสร็จ (2545) ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรอบรมผู้ปกครอง เพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปฐมวัย มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรอบรมผู้ปกครองในการฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปฐมวัย การวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการอบรม และข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบริบทของการฟื้นฟูสมรรถภาพ เด็กบกพร่องทางสติปัญญา สํารวจสภาพปัจจุบัน ความต้องการความช่วยเหลือและข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปฐมวัยทั่วประเทศ จำนวน 160 คน และศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรอบรม โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน และผู้ปกครองของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปฐมวัย 16 คน จากทั่วประเทศ ระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตร แบ่งเป็น 3 ขั้นตอนย่อย คือ 1) จัดทำโครงสร้างหลักสูตร และประเมินโครงสร้างของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 12 คน ปรับปรุงและแก้ไขร่างหลักสูตรให้สมบูรณ์ โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตรคือ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง แนวทางการใช้หลักสูตรและเกณฑ์การประเมินผลตามหลักสูตร พัฒนาชุดฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วยคู่มือการใช้หลักสูตร สื่อ CD-ROM บันทึกผู้ปกครอง และเครื่องมือประเมินผล โดยสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม และ ทดลองใช้หลักสูตร โดยอบรมผู้ปกครองของเด็กบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปฐมวัยในเขตการศึกษา 10 จำนวน 10 คน ใช้รูปแบบการทดลอง One Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (1) แบบประเมินความรู้ความเข้าใจ (2) แบบวัดเจตคติ (3) แบบสัมภาษณ์ และ (4) แบบสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ ปกครอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนต่าง ๆ ได้นำมาพิจารณาและปรับปรุงรายละเอียด ต่างๆ ในองค์ประกอบของหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น สามารถนำไปใช้ได้ตามความพร้อม ของผู้เข้ารับการอบรมและวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลัง การอบรม โดยใช้ Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test ระยะที่ 3 นำหลักสูตรไปใช้ขยายผล โดยอบรมผู้ปกครองและเด็กบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปฐมวัย ในเขตการศึกษา 9 จำนวน 10 คน เพื่อหาประสิทธิผลของหลักสูตร ใช้รูปแบบ การทดลอง One Group Pretest - Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลได้แก่ (1) แบบประเมินความรู้ความเข้าใจ (2) แบบวัดเจตคติ (3) แบบสัมภาษณ์ และ (4) แบบสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น วิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการอบรม โดยใช้ Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้หลักสูตรอบรมผู้ปกครองในการฟื้นฟูสมรรถภาพเด็ก ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปฐมวัย ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาขึ้นตามหลักวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร ชุดฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ 95.43/94.50 และมีค่า ดัชนีประสิทธิผล 0.853 สาระสำคัญของหลักสูตรบรรจุลงใน CD-ROM ทั้งหลักสูตรและชุด ฝึกอบรมสามารถใช้ในการฝึกอบรมผู้ปกครองให้มีความรู้ความเข้าใจและเจตคติในการฟื้นฟู สมรรถภาพเด็กบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปฐมวัยสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมทั้งมีทักษะในการจัดกิจกรรมฟื้นฟูสมรรถภาพกล่อมเนือมัดใหญ่ กล่อมเนือมัดเล็ก ความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา ตลอดจนทักษะทางสังคมและการช่วยเหลือตนเองสูงขึ้นด้วย

จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย ขั้นตอนหลัก ๆ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาปัญหาหรือการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน 2) การออกแบบหลักสูตร ประกอบด้วย ความเป็นมา หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาและคำอธิบายรายวิชา กิจกรรมและวิธีการสอน สื่อ และการประเมินผลและเกณฑ์การประเมิน 3) การตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตร และ 4) การนำหลักสูตรไปใช้ สิ่งที่ค้นพบอีกอย่างหนึ่ง คือ ผู้วิจัยส่วนใหญ่ จำนวน 4 ราย พัฒนาหลักสูตรเพียงแค่หาประสิทธิภาพหลักสูตรเพียงแค่การทดลองใช้กับกลุ่มทดลองเท่านั้น มีเพียง 1 ราย ที่นำหลักสูตรไปใช้จริงในสถานศึกษา ส่วนการสถิติที่ใช้สำหรับการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test, Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test และ ใช้แผนการวิจัยการทดลอง One Group Pretest - Posttest Design

4.2 งานวิจัยเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น

นิมิตร มั่งมีทรัพย์ (2541) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างเพศและเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานในวัยรุ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อหาคำอธิบายกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างเพศและเงื่อนไขที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานในวัยรุ่นชายหญิง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ระดับลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งเป็นวัยรุ่นชายหญิงจำนวน 20 คน (ชาย 8 คน, หญิง 12 คน) ที่ได้จากการเลือกโดยอาศัยกรอบทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กำหนดลักษณะของผู้ให้ข้อมูลที่จะเลือกเป็นลำดับไป ประกอบด้วยวัยรุ่นชายหญิงที่ยังไม่เคยมีคูรัก 4 คน กำลังมีคูรัก 16 คน ในจำนวนนี้เป็นคูรักธรรมดา 3 คน และมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน 13 คน โดยเป็นวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและทำงานอยู่ในโรงงาน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านค่านิยมและบรรทัดฐานสังคม การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่ทำให้วัยรุ่นชายและหญิงดำรงชีวิตอย่างมีอิสระมากขึ้นเป็นเงื่อนไขนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม โดยเฉพาะ บรรทัดฐานที่สังคมกำหนดผู้หญิงมีความสัมพันธ์ด้วยความรักความจริงใจ และการขัดเกลาทางสังคมที่ทำให้ผู้ชายมีอิสระในเรื่องเพศ ซึ่งผู้ชายเป็นผู้เริ่มต้นขอมีเพศสัมพันธ์ก่อน และผู้หญิงเป็นผู้ตัดสินใจ เลือกที่จะยินยอมหรือไม่ยินยอมมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานกับคูรักเพื่อดำรงรักษาความสัมพันธ์เอาไว้ แนวทางการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างเพศและการมีเพศสัมพันธ์ ก่อนแต่งงานของวัยรุ่นที่มีประสิทธิภาพทางหนึ่ง คือ การสร้างเสริมจิตสำนึกรับ ผิดชอบและความเสมอภาคทางเพศด้วย การปฏิรูประบบการให้ความรู้เรื่องเพศกับเด็กเยาวชน ชายหญิงทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึง การพัฒนาหลักสูตรและการสอนเพศศึกษา ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตของวัยรุ่นหรือผู้เรียน โดยเฉพาะการสรรหา ผู้สอนซึ่งควรเป็นผู้มีทัศนภาพที่เน้นความเสมอภาคทางเพศและผ่านการฝึกอบรมความรู้ เรื่องเพศมาแล้วอย่างดี

สร้อย อนุสรณ์ธีรกุล และคณะ (2551) วิจัยเรื่อง การบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ของวัยรุ่นที่ไม่ได้วางแผนตั้งครรภ์ เก็บข้อมูลทั้งคุณภาพและปริมาณจากนักศึกษาอาชีวศึกษา 63 คน และ 417 คน ตามลำดับ ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม ตอบแบบสอบถาม และสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ปัจจัย และการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกส์ พบว่า การตั้งครรภ์โดยไม่ได้วางแผน กลุ่มตัวอย่างอย่างตั้งใจจะสิ้นสุดด้วยการตั้งครรภ์และการทำแท้งร้อยละ 93.3

นภาพร มัธยมบำรุง (2550) วิจัยเรื่อง พฤติกรรมทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 313 คน พบว่า พฤติกรรมทางเพศของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยการอบรมเลี้ยงดู และทักษะการ

ปฏิบัติตัวต่อเพศตรงข้ามมีอิทธิพลทางบวกกับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียน ส่วนวัฒนธรรมตะวันตกมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของนักเรียน ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของนักเรียน ได้แก่ ความรู้เรื่องเพศ ค่านิยมทางเพศ การมุ่งอนาคต ควบคุมตนเอง และอิทธิพลสื่อมวลชน

เกศินี สราญฤทธิชัย (2550) วิจัยเรื่อง การขัดเกลาทางสังคมในเรื่องเพศและสุขภาพทางเพศของวัยรุ่นในครอบครัวชนบทอีสานที่บิดามารดามีอายุ 13-19 ปี จำนวน 62 คน ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การทำสนทนากลุ่ม การอภิปรายกลุ่ม การเก็บข้อมูลไปพร้อม ๆ กับการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า การขัดเกลาทางสังคมในเรื่องเพศในครอบครัวมี 4 ด้าน ได้แก่ การดูแลร่างกายด้านเพศ การคบเพื่อน การเที่ยวและการระวังอันตราย และเพศสัมพันธ์ การอบรมสั่งสอนมี 4 รูปแบบ คือ แบบไว้วางใจ แบบเข้มงวด แบบปล่อยอิสระ และแบบสายกลาง ผลลัพธ์ของพฤติกรรมทางเพศมี 3 รูปแบบ ได้แก่ แบบเด็กดี แบบเด็กกลุ่มเสี่ยง และแบบเด็กกลับตัวกลับใจ แบบแผนความสัมพันธ์มี 3 รูปแบบ คือ แบบเสถียร แบบกึ่งเสถียร และ แบบที่เปลี่ยนแปลงได้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างการขัดเกลาทางสังคมในเรื่องเพศของครอบครัวและสุขภาพทางเพศของวัยรุ่น คือ ปัจจัยด้านวัยรุ่น เพื้อนชาย และบิดามารดา จงกล นาหิรัญ (2525 อ้างถึงใน จักรกฤษณ์ พิญาพวงษ์ 2547) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสนใจทางด้านเพศศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 434 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสนใจในเพศศึกษาในระดับปานกลาง ในหมวดครอบครัวเป็นอันดับที่หนึ่ง และสนใจกิจกรรมที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาเป็นอันดับสุดท้าย ส่วนหัวข้อเพศศึกษาที่นักเรียนสนใจ ได้แก่ ความรัก รองลงมาคือ การสืบพันธุ์ของมนุษย์ วิธีการทำให้ครอบครัวมีความสุข การมีประจำเดือน การมีสุจิ และกระเทย ตามลำดับ

อนงค์ ชีระพันธ์, ปนัทยา เผือกพันธ์ และสำเริง จันทรสวรรณ (2544) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำนวน 400 คน ผลการวิจัย พบว่า วัยรุ่นมีประสบการณ์การคบหาเป็นแฟนกับเพศตรงข้ามอยู่ในระดับปานกลาง การนัดพบกับเพศตรงข้ามและการทำกิจกรรมทางเพศกับเพื่อนตรงข้ามอยู่ในระดับน้อย ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ค่าใช้จ่ายที่ได้รับ ลักษณะเพื่อนที่คบ สัมพันธภาพในครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวที่ไม่เหมาะสม เนื้อหาข้อมูลข่าวสารที่ได้รับเรื่องเพศ แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับเรื่องเพศและการอบรมสั่งสอนเรื่องเพศในครอบครัว ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น ได้แก่ กิจกรรมของกลุ่มเพื่อนที่คบ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสม และทัศนคติเรื่องเพศ

เพ็ญศรี ทรศนะวิเทศ. (2546) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของวัยรุ่น การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดระดับทัศนคติการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของวัยรุ่นตอนกลางและค้นหาตัวแปรที่มีผลต่อทัศนคติดังกล่าว ทำการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามสำรวนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) และนักเรียนอาชีวศึกษา (ปวช.1-ปวช.3) ทั่วประเทศรวม 8 แห่ง จากมัธยมศึกษา 4 แห่งและอาชีวศึกษา 4 แห่งกลุ่ม ตัวอย่างที่ศึกษา คัดเลือกจากโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาอย่างละแห่งจากจังหวัดที่เป็นตัวแทนภาคแต่ละภาค ประกอบด้วย ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดสงขลา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น และภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวนตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 1,623 คน เป็นชาย 610 และหญิง 1013 คน หากจัดตามกลุ่มสถาบันศึกษา พบว่า มาจากโรงเรียน

มัธยมศึกษา 794 คน และจากโรงเรียนอาชีวศึกษา 829 คน การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม เพื่อทำนายถึงอิทธิพลต่อทัศนคติการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของวัยรุ่นโดยอาศัยเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน ตัวแปรอิสระได้แก่ self-esteem และประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ ตัวแปรด้านสังคมที่ศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูก การสื่อสารเรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูก ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน การสื่อสารเรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน การรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ของเพื่อน การรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างกับการยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของท้องถิ่นที่อยู่ และข้อมูลพื้นฐาน เช่น เพศ ระดับการศึกษาของพ่อแม่ ท้องถิ่นที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ ตัวแปร 12 ตัวจาก 17 ตัวแปรที่นำเข้าวิเคราะห์ในสมการถดถอยพหุแบบขั้นตอน พบว่า มีความสัมพันธ์กับทัศนคติการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานโดยสามารถทำนายความสัมพันธ์ได้ร้อยละ 41.5 ตัวแปร 7 ตัวใน 12 ตัว มีทิศทางแปรผันตามกัน กล่าวคือ เมื่อระดับตัวแปรอิสระเพิ่มขึ้นระดับทัศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเพิ่มขึ้น ได้แก่ ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่าง ความเชื่อของวัยรุ่นต่อการยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ของชุมชน (gender role expectation) เพศชาย การสื่อสารระหว่างเพื่อน วัยรุ่นที่มีแฟน วัยรุ่นที่อยู่ภาคกลางและตะวันออกเฉียงเหนือ กล่าวคือ ตัวแปรดังกล่าวมีผลในเชิงบวกต่อทัศนคติการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน แต่มีผลเชิงลบต่อความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน นอกจากนี้ยังพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับวัยรุ่น ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน วัยรุ่นในกลุ่มมัธยมศึกษาที่มีทิศทางผกผันกับทัศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน กล่าวคือ ไม่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน แต่มีผลเชิงบวกต่อความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อของวัยรุ่นต่อการยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ของชุมชน (gender role expectation) มีอิทธิพลสูงสุดต่อทัศนคติของวัยรุ่นในเรื่องดังกล่าว

จากการสังเคราะห์งานวิจัย พบว่า การมีเพศสัมพันธ์เกิดจากค่านิยมและโลกทัศน์ทางเพศของวัยรุ่น กล่าวคือ ค่านิยมของการมีคู่รัก ความใกล้ชิด ทำให้วัยรุ่นมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งได้ง่าย และตั้งคร่ำครึเป็นผลที่ตามมา เนื่องจากไม่ได้วางแผนเอาไว้ล่วงหน้า สิ่งที่เป็นผลทางลบที่สืบเนื่องตามมา คือ การทำแท้ง เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น คือ การปฏิบัติตัวต่อเพศตรงข้าม และการอบรมเลี้ยงดู การอบรมสั่งสอนเลี้ยงดูเรื่องเพศในครอบครัว กิจกรรมของกลุ่มเพื่อนที่คบ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสม และทัศนคติเรื่องเพศ และการยอมรับมีเพศสัมพันธ์ของชุมชน มีผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นมากที่สุด เพื่อวิเคราะห์เรื่องเพศศึกษา วัยรุ่นสนใจในระดับปานกลาง หัวข้อที่พวกเขาสนใจ คือ ความรัก การสืบพันธุ์ของมนุษย์ วิธีการทำให้ครอบครัวมีความสุข การมีประจำเดือน การมีคู่อุปถัมภ์ และกระเทย อย่างไรก็ตาม จากการสังเคราะห์งานวิจัย มีผลการวิจัยที่มีข้อค้นพบที่แตกต่างออกไปจากข้อค้นพบข้างต้น คือ ความรู้เรื่องเพศ ค่านิยมทางเพศ และ สื่อ ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น รวมถึง พฤติกรรมการคุมกำเนิด และการควบคุมตนเองอีกด้วย

4.3 งานวิจัยเกี่ยวกับการตั้งคร่ำครึของวัยรุ่น

สุชาติ รัชชกุล (2541) ศึกษาเรื่อง การตั้งคร่ำครึไม่พึงปรารถนาและการตัดสินใจทำแท้ง การทำแท้งในสังคมไทยเป็นการกระทำที่ไม่ได้รับการยอมรับทั้งทางกฎหมาย ศีลธรรม และทางสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อหาคำอธิบายเกี่ยวกับเงื่อนไขที่นำไปสู่การตั้งคร่ำครึไม่พึงปรารถนาและ กระบวนการตัดสินใจทำแท้ง วิธีการศึกษาใช้การสัมภาษณ์ระดับลึกจากหญิงตั้งคร่ำครึจำนวน 58 ราย แบ่งเป็นหญิง

ที่ตัดสินใจทำแท้ง 38 ราย และหญิงที่ตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อไป 20 ราย ผลการศึกษามีดังนี้ ค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคมไทยในเรื่องมาตรฐานช่องทางเพศและความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างชายหญิงที่ไม่เสมอภาค นำไปสู่เงื่อนไขสำคัญที่ทำให้เกิดการตั้งครรภ์ ไม่พึงปรารถนา โดยเฉพาะบรรทัดฐานทางเพศที่สังคมกำหนดให้กับผู้หญิง ส่งผลให้ผู้หญิง ขาดความรู้ความเข้าใจโดยสมบูรณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศและการคุมกำเนิดแล้ว ยังทำให้มีโอกาส เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์และนำไปสู่การตั้งครรภ์ไม่พึง ปรารถนา การตัดสินใจเลือกทำแท้งของผู้หญิงล้วนเกิดจากสภาพความกดดันหลายปัจจัยทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ความจำเป็นส่วนตัว และเหตุการณ์ในชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป หากผู้หญิงพิจารณาแล้วว่าการตั้งครรภ์จะส่งผลกระทบต่อชีวิตให้ได้รับความเสียหายมากกว่าผลดี ผู้หญิงมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเลือกทำแท้งมากกว่าเลือกตั้งครรภ์ต่อไป อย่างไรก็ตาม ผู้หญิงอาจขาดโอกาสเลือกการทำแท้งที่ปลอดภัยได้เนื่องจากค่านิยมสังคมที่มีต่อการทำแท้งเป็นไปในทางลบ รวมทั้งการขาดการสนับสนุนและมีกฎหมายการทำแท้งที่เข้มงวด ประการสำคัญ คือผู้หญิงมีข้อจำกัดหลายประการนับตั้งแต่การรับรู้ถึงภาวะการตั้งครรภ์ การแสวงหาผู้ให้คำแนะนำปรึกษา การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานที่ให้บริการและ อัตราค่าบริการ ทำให้ผู้หญิงจำนวนหนึ่งต้องยอมเสี่ยงอันตรายเข้ารับบริการการทำแท้ง ที่ไม่ปลอดภัย อันส่งผลให้เกิดภาวะแทรกซ้อนตามมาจากการตกเลือดหรือการติดเชื้อ แนวทางการแก้ไขปัญหการทำแท้งที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ การป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา โดยการให้ชายหญิงมีความรู้ความเข้าใจเพศศาสตร์ศึกษา การปลูกฝังค่านิยมและความเชื่อเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างชายหญิงที่เท่าเทียมกัน และ การรู้จักวิธีการคุมกำเนิดที่ถูกต้องตามหลักการ ขณะเดียวกันควรให้โอกาสผู้หญิงที่เลือกทำแท้งให้ได้รับความปลอดภัย โดยการสร้างเครือข่ายความช่วยเหลือด้านข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับสถานที่ให้บริการที่ปลอดภัย รวมทั้งการแก้ไขกฎหมายให้ผ่อนคลาย ต่อการทำแท้งให้กว้างขึ้น

สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล (2543) วิจัยเรื่อง แบบจำลองเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างการรับรู้ สมรรถนะของตนเอง การรับรู้อุปสรรค การสนับสนุนทางสังคม อายุ ระดับการศึกษา และ รายได้ของครอบครัว กับความรับผิดชอบต่อสุขภาพโดยพัฒนากรอบแนวคิดจากโมเดลการส่งเสริมของเพนเดอร์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ หญิงวัยรุ่นที่พักฟื้นหลังคลอดในโรงพยาบาลของรัฐ 9 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 607 คน เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดการรับรู้สมรรถนะของตนเองต่อการปฏิบัติพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสุขภาพ แบบวัดการรับรู้อุปสรรคต่อการปฏิบัติพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสุขภาพ แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม และแบบวัดความรับผิดชอบต่อสุขภาพ ผลการศึกษพบว่า ดังนี้

1. การรับรู้อุปสรรคมีอิทธิพลโดยตรงทางลบต่อความรับผิดชอบต่อสุขภาพ
2. การรับรู้สมรรถนะของตนเองมีอิทธิพลโดยตรงทางบวกต่อความรับผิดชอบต่อสุขภาพ และมีอิทธิพลโดยอ้อมผ่านการรับรู้อุปสรรค
3. การสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลโดยตรงทางบวกต่อความรับผิดชอบต่อสุขภาพ และมีอิทธิพลโดยอ้อมโดยผ่านการรับรู้อุปสรรค และการรับรู้สมรรถนะของตนเอง
4. การศึกษามีอิทธิพลโดยตรงทางบวกต่อความรับผิดชอบต่อสุขภาพ และมี อิทธิพลโดยอ้อมผ่านการสนับสนุนทางสังคม
5. การรับรู้อุปสรรคและอายุมีอิทธิพลโดยตรงทางบวกต่อความรับผิดชอบต่อสุขภาพ

6. รายได้ของครอบครัวมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความรับผิดชอบต่อสุขภาพโดยผ่านการสนับสนุนทางสังคม

Barraza, Luisana (2011) ศึกษาเรื่อง การตั้งครรภ์ของวัยรุ่นจากการวิเคราะห์วรรณกรรม มีจุดประสงค์เพื่อเข้าใจการตั้งครรภ์ของวัยรุ่น และเพื่อทบทวนโครงการต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพในการลดอัตราการตั้งครรภ์ของวัยรุ่น จากการศึกษาพบว่า การตั้งครรภ์ของวัยรุ่นไม่ได้มีปัจจัยเดียว ส่วนโครงการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่ใช่การให้ความรู้ทางด้านเพศศึกษาและการให้ข้อมูลทางด้านสุขภาพ แต่จะต้องให้ความสำคัญกับความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ วัฒนธรรม และสังคมเศรษฐกิจ

Cisneroz, Camille (2010) ศึกษาเรื่อง การวิจัยฐานรากด้านการรับรู้ของชาวเม็กซิกันอเมริกา ต่อภาวะของการเป็นแม่วัยรุ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจแม่วัยรุ่นชาวเม็กซิกันอเมริกาเกี่ยวกับประเด็นทางด้านการศึกษาและการพัฒนาทางด้านต่างๆ และเพื่อสร้างทฤษฎีอธิบายกระบวนการตั้งครรภ์ก่อน ระหว่าง และหลังการของการตั้งครรภ์ ผลการศึกษาพบว่า แม่วัยรุ่นชาวเม็กซิกันอเมริกาเห็นว่าการมีลูกเป็นผลดีมากกว่าผลเสีย ในด้านการสร้างสัมพันธภาพในครอบครัว ได้รับการยอมรับในความเป็นผู้ใหญ่ ได้รับเกียรติและความภูมิใจ อย่างไรก็ตาม พวกเขาจะต้องหยุดเรียนและหางานทำ โดยที่ไม่คิดว่ามันเป็นการสูญเสียที่ชีวิตมีการเปลี่ยนแปลง ทฤษฎีที่ได้จากการศึกษานี้ คือ สภาวะของความเป็นแม่วัยรุ่นมักมีประสบการณ์ทางการศึกษาทางด้านลบ ลดทางเลือกของการดำเนินชีวิตในอนาคต ความคิดของวัยรุ่น สถานะของผู้อพยพ และผลลัพธ์ทางบวกในวัฒนธรรมของความเป็นบิดามารดา

จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ของวัยรุ่น พบว่า สาเหตุของการตั้งครรภ์มาจากค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคม วัยรุ่นหญิงขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศและการคุมกำเนิด การตัดสินใจทำแท้งเป็นทางออกทางหนึ่ง หากการตั้งครรภ์เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิต วิธีการแก้ไข คือ ควรให้มีความปรึกษา แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ให้บริการ และค่าบริการ เพื่อให้การทำแท้งมีประสิทธิภาพและปลอดภัย การให้ความรู้ด้านเพศศึกษาเพื่อแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ (สุชาติ รัชชกุล, 2541) จากการสังเคราะห์งานวิจัยยังพบอีกว่า วัยรุ่นเมื่อตั้งครรภ์ต้องการความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะของตนเอง (Self-efficacy) และการสนับสนุนจากสังคม จึงจะมีความรับผิดชอบต่อสุขภาพครรภ์ของตนเองโดยตรง (สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล, 2543) นอกจากนี้ ยังต้องการความรู้ที่เกี่ยวกับปัญหาที่ตามมาของการตั้งครรภ์ การสร้างรายได้ การรับรู้ถึงความรับผิดชอบต่อที่จะตามมา ความเป็นผู้ใหญ่หรือความเป็นแม่ที่กำลังจะตามมา การสร้างสัมพันธภาพในครอบครัว (Cisneroz & Camille, 2010)

4.4 งานวิจัยเกี่ยวกับคุณแม่วัยรุ่นกับการศึกษา

Brown, BA and Amankwaa (2007) ศึกษาเรื่อง นักศึกษาหญิงในฐานะแม่: ความสมดุลระหว่างนักศึกษาและความเป็นแม่ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาทำความเข้าใจประสบการณ์ของนักศึกษาที่ตั้งครรภ์ เก็บข้อมูลจากนักศึกษาหญิงที่ตั้งครรภ์ในหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอายุระหว่าง 18-24 ปี สัมภาษณ์ 5 ประเด็นคำถามหลัก ได้แก่ ความรักของแม่ ความสัมพันธ์กับพ่อของเด็ก ความรับผิดชอบในการศึกษากับการมีลูก สภาพของครอบครัวและเพื่อน และการเข้าเรียน มีข้อค้นพบดังนี้

1. ความรักของแม่เป็นความรักที่ไม่มีเงื่อนไขด้วยการดูแลลูกไม่ให้ได้รับอันตราย รับผิดชอบต่อเต็มความสามารถ ห่วงตุลสิ่งของที่ลูกต้องการ และไม่ตำหนิบุตรในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2. ความสัมพันธ์กับพ่อของเด็ก แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ ความใกล้ชิดระหว่างพ่อกับลูก และช่วยเหลือในการดูแลของเด็ก จากการสัมภาษณ์ พบว่า ความสัมพันธ์มีทั้งทางลบและทางบวก

3. ความรับผิดชอบในการศึกษากับการมีลูก แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นย่อย คือ การเข้าห้องเรียน การทำการบ้านและดูแลลูก และการเข้าใจสถานการณ์ของอาจารย์ จากการสัมภาษณ์พบว่า พวกเขามีปัญหาในการศึกษาเพราะพ่อกับแม่มีลูกคนแรก การส่งงานที่ต้องล่าช้าเพราะต้องทำหน้าที่สองอย่างในเวลาเดียวกัน

จากงานวิจัยนี้ ชี้ให้เห็นว่า คุณแม่วัยรุ่นมีปัญหาทางด้านการศึกษา ได้แก่ การเข้าห้องเรียน การทำการบ้าน และส่งงานช้า

4.5 งานวิจัยเกี่ยวกับคุณแม่วัยรุ่นกับอาชีพ

Drummond Robert J. & Hansford Sandra G. (1992) วิจัยเรื่อง ทัศนคติแห่งอาชีพของวัยรุ่น ที่ตั้งครุฑ เก็บข้อมูลจากวัยรุ่นที่ตั้งครุฑ 94 คน ที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำที่สมัครในโครงการพิเศษของโรงเรียนประจำอำเภอ พบว่า วัยรุ่นที่ตั้งครุฑมีอายุเฉลี่ย 15.8 ปี ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากระดับประถมศึกษาตอนปลายถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจำนวนนี้แต่งงานเพียง 2 คน 91 คน ตั้งครุฑเป็นครั้งแรก และ ที่เหลือ 3 คน ตั้งครุฑเป็นครั้งที่สอง 33 คนทำงานพิเศษ (part time) 15 คนทำงานในช่วงภาคฤดูร้อน มี 66 คน วางแผนที่จะเรียนต่อในระดับปริญญาตรีหลังจบมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 70 คำถามในแบบสอบถามเกี่ยวกับ สิ่งที่ชอบ สิ่งที่ไม่ชอบ ครอบครัว ปัญหา แผนการดูแลเด็ก และอาชีพที่มุ่งหวัง อาชีพที่พวกเขาเลือกมีอันดับสูงสุด คือ พยาบาล นักกฎหมาย แพทย์ พนักงานต้อนรับ และ พยาบาลดูแลเด็ก อย่างไรก็ตาม วัยรุ่นที่ตั้งครุฑมีความใฝ่ฝันสูงที่จะมีอาชีพดี ๆ เช่น หมอ นักกฎหมาย การที่พวกเขาตั้งครุฑทำให้พวกเขาลดระดับความใฝ่ฝันลง เป็นงานบริการ ซึ่งเป็นทักษะขั้นต่ำที่สามารถทำงานได้ในขณะนี้

Alford, J. Sheryl (2004) ศึกษาเรื่อง ผลกระทบทางการศึกษาของแม่วัยรุ่นที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนอาชีวศึกษา จากการวิจัยพบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วมีอัตราของแม่วัยที่สูงที่สุด ประมาณหนึ่งล้านคนที่ตั้งครุฑ อายุระหว่าง 15- 19 ปี ในแต่ละปี แนนอนว่า การตั้งครุฑมีผลกระทบต่อการจบการศึกษาและหยุดเรียนในที่สุดเพราะไม่มีปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาในโรงเรียน การศึกษานี้มีจึงวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบที่มีต่อแม่วัยรุ่นที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนอาชีวศึกษาในรัฐ Delaware และเพื่อหาวิธีการช่วยเหลือให้แม่วัยรุ่นเข้าชั้นเรียนและจบการศึกษา วิธีการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบบันทึก ผลการศึกษาพบว่า แม่วัยรุ่นมีปัญหาทางด้านกระบวนการทางการศึกษา ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเข้าชั้นเรียนและจบการศึกษา หลักสูตรฝึกอาชีพเป็นสิ่งที่ช่วยให้พวกเขาสำเร็จการศึกษาได้ และการให้บริการแม่วัยรุ่นในสิ่งจำเป็นต่างๆ จะช่วยให้พวกเขาเข้าชั้นเรียนและจบการศึกษาได้

จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณแม่วัยรุ่นกับอาชีพ พบว่า อาชีพมีความจำเป็นสำหรับพวกเขาให้สามารถดำรงชีวิตเลี้ยงตนเองและบุตร โดยไม่เป็นภาระแก่ครอบครัว เพราะวัยรุ่นกลุ่มนี้มักมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดี และทำสำคัญการศึกษาต้องการความฝันด้านอาชีพของวัยรุ่นให้เป็นจริง

2.4.6 งานวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมพัฒนาคุณแม่วัยรุ่น

Tran, Thao Ngoc Hoang (2010) ศึกษาเรื่อง ข้อเสนอโครงการหลังเลิกเรียนสำหรับวัยรุ่นกลุ่มเสี่ยงในโรงเรียนทางเลือก จุดประสงค์ของการศึกษานี้คือ เพื่อเขียนข้อเสนอโครงการของงบประมาณดำเนินงานจัดโครงการพัฒนานักเรียนกลุ่มเสี่ยงหลักเลิกเรียน กิจกรรมประกอบด้วย ดิว การให้

คำปรึกษา กีฬาันทนาการ ศิลปะ และบริการความรู้ในชุมชน โครงการนี้จะช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ค้นหาจุดแข็งของตนเองและเพิ่มโอกาสสำเร็จการศึกษา เพราะเป็นการพัฒนาปัจจัยที่ส่งเสริมในการ พัฒนาการดำเนินชีวิต

Griselda Garcia (2010) ศึกษาเรื่อง ข้อเสนอโครงการพัฒนาทักษะสำหรับแม่วัยรุ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อขอทุนพัฒนาทักษะคุณแม่วัยรุ่น โครงการประกอบด้วยเนื้อหาการเรียนรู้ทางด้าน จิตวิทยาการศึกษา เช่น การศึกษา กิจกรรมฝึกทักษะประสบการณ์ และการแบ่งปันความรู้ ความคิด โครงการประกอบด้วย 9 รายการ ได้แก่ การบรรยาย โฆษณาการ ทรัพยากรต่างๆ สุขภาพ ทักษะการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย การรักษาจิตใจหลังคลอด (postpartum depression) โครงการนี้ใช้สำหรับ โรงเรียนทั่วไปที่มีแม่วัยรุ่นที่เน้นอารมณ์และสังคม ซึ่งงบประมาณไม่ใช่สิ่งจำเป็นที่ทำให้โครงการนี้ ประสบผลสำเร็จ

Sisneros, Lorraine. (2009) วิจัยเรื่อง การสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่น: เสนอแนะ แหล่งข้อมูลและหลักสูตรเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ของวัยรุ่น เนื่องจากว่าสหรัฐอเมริกาประสบปัญหาคุณแม่วัยรุ่น โดยเฉพาะในกลุ่มชาวลาตินที่มีอัตราการเกิดสูง แม้ว่าจะมีการดำเนินการโครงการป้องกันการตั้งครรภ์ก็ตาม สาเหตุแห่งความล้มเหลวประการหนึ่ง คือ ขาดการร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและวัยรุ่น เกี่ยวกับการให้ความรู้พื้นฐานทางด้านเพศ ส่วนปัจจัยอื่นๆ ที่พบจากการศึกษาวรรณกรรม เช่น วัฒนธรรม ค่านิยมของครอบครัว ขาดความรู้ทางด้านเพศ เช่น การใช้ถุงยาง เพศสัมพันธ์ เป็นต้น งานวิจัยนี้จึงเป็นการแนะนำวิธีการสื่อสารระหว่างผู้ปกครองและวัยรุ่นเกี่ยวกับเพศและการป้องกันการตั้งครรภ์

จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมพัฒนาคุณแม่วัยรุ่น พบว่า โรงเรียนที่มีคุณแม่วัยรุ่นควรจัดโครงการให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ หลังเลิกเรียน ได้แก่ การติว การให้คำปรึกษา กีฬา ศิลปะ ความรู้ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตในชุมชน ทักษะการดำเนินชีวิต เพศศึกษา และการจัดการอารมณ์ของตนเอง